

KAAVASELOSTUS

Haapaveden kaupunki

ESKOLANNIEMEN TEOLLISUUSALUEEN ASEMAKAAVAN LAAJENNUS

1.4.2022

Suunnittelualue rajattuna maanmittauslaitoksen ilmakuvan päälle.

Käsittelyvaiheet

Kaavan vireille tulo, OAS nähtäville 4.10.2021
Valmisteluvaiheen kuuleminen, luonnos nähtävillä 27.1. – 25.2.2022

Kaavaehdotus nähtävillä
Hyväksyminen, kaupunginhallitus
Hyväksyminen, kaupunginvaltuusto

Kaavakartat

Asemakaavakartta, ehdotus 1:2000 1.4.2022

Liitteet

Seurantalomake 14.4.2022
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 22.9.2021
Luontoselvitys (Sweco Infra&Rail Oy) 30.8.2021
OA-suunnitelman vastineet saatuihin lausuntoihin 24.11.2021
Luonnosvaiheen vastineet saatuihin lausuntoihin 1.4.2022
Ehdotusvaiheen vastineet saatuihin lausuntoihin x.x.2022

Sisältö

1	PERUS- JA TUNNISTETIEDOT	1
1.1	Kaava-alueen sijainti	1
2	TIIVISTELMÄ.....	1
2.1	Kaavaprosessin vaiheet	1
2.2	Asemakaava suunnittelun tarve	1
2.3	Asemakaava.....	2
3	LÄHTÖKOHDAT	2
3.1	Selvitys suunnittelualueen oloista	2
3.1.1	Alueen yleiskuvaus	2
3.1.2	Luonnonympäristö	3
3.1.3	Maisemarakenne ja maisemakuva	7
3.1.4	Maaperä	11
3.1.5	Rakennettu ympäristö	12
3.1.6	Muinaismuistot	14
3.1.7	Liikenne	15
3.1.8	Yhdyskuntatekninen huolto	16
3.1.9	Maanomistus	16
3.1.10	Virkistyskäyttö	16
3.1.11	Ympäristöhäiriöt	16
3.2	Suunnittelutilanne	17
3.2.1	Maakuntakaava	17
3.2.2	Yleiskaava	19
3.2.3	Asemakaava	20
3.2.4	Rakennusjärjestys ja pohjakartta	21
4	ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET	21
4.1	Asemakaavan suunnittelun tarve	21
4.2	Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset	21
4.3	Osallistuminen ja yhteistyö.....	21
4.3.1	Osalliset.....	21
4.3.2	Vireilletulo	22
4.3.3	Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt.....	22
4.3.4	Viranomaisyhteistyö	22
4.4	Asemakaavan tavoitteet	22
4.4.1	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	22
4.4.2	Prosessin aikana syntyneet tavoitteet, tavoitteiden tarkentuminen	23
	Luonnosvaiheen kuuleminen.....	23
	Ehdotusvaiheen kuuleminen.....	23

5	ASEMAKAAVAN KUVAUS.....	24
5.1	Kaavan rakenne	24
5.2	Mitoitus.....	24
5.3	Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen.....	24
5.4	Aluevaraukset	25
5.4.1	Korttelialueet	25
5.5	Kaavan vaikutukset	25
5.5.1	Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen	25
5.5.2	Vaikutukset rakennettuun ympäristöön	25
5.5.3	Vaikutukset liikenteeseen.....	26
5.5.4	Vaikutukset maisemaan	26
5.5.5	Vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön	27
5.5.6	Meluvaikutukset	27
5.5.7	Vaikutukset ilmanlaatuun	27
5.5.8	Vaikutukset luontoon.....	28
5.5.9	Vaikutukset maa- ja kallioperään ja pohjavesiin	28
5.5.10	Vaikutukset vesistöön	28
5.5.11	Vaikutukset talouteen.....	28
5.5.12	Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja terveyteen	28
5.5.13	Vaikutukset ilmastoon	29
6	ASEMAKAAVAN TOTEUTUS	29
6.1	Toteutuksen seuranta.....	29

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Kaavan nimi: Eskolanniemen teollisuusalueen asemakaavan laajennus

Asemakaava laajennus koskee Eskolanniemen teollisuusalueen vieressä olevan asemakaavattoman alueen tiloja 45:77, 45:70 ja 45:68. Asemakaavalla muodostuu Eskolanniemen asemakaavan korttelin 540 tontti 3 sekä siihen liittyvät erityisalueet.

1.1 Kaava-alueen sijainti

Suunnittelualue sijaitsee Haapaveden Eskolanniemessä Haapajärven kaakkoisrannalla, järveen laskevan Pyhäjoen pohjoispuolella. Haapaveden keskusta sijaitsee Haapajärven pohjoisrannalla suunnittelualueen luoteispuolella, noin 2,5 km päässä suunnittelualueesta. Suunnittelualueen aluerajaus on esitetty selostuksen kansilehdellä sijaitsevassa kuvassa.

2 TIIVISTELMÄ

2.1 Kaavaprosessin vaiheet

Kaupunginhallitus päätti hankkeen käynnistämisestä ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS) 27.9.2021 §257

Kaava kuulutettiin vireille ja OAS asetettiin kaavaprosessin ajaksi nähtäville 4.10.2021

Kaupunginhallitus käsitteli kaavaluonnoksen 17.1.2022 § 6

Kaavaluonnos asetettiin nähtäville 27.1. – 25.2.2022 väliseksi ajaksi

Kaupunginhallitus käsitteli luonnosvaiheen vastineet ja kaavaehdotuksen x.x.2022 § x

Kaavaehdotus asetettiin nähtäville x.x.-x.x.2022 väliseksi ajaksi

Kaupunginhallitus esitti valtuustolle kaavan hyväksymistä x.x.2022 § xxx

Kaupunginvaltuusto hyväksyi asemakaavan x.x.2022 § xxx

2.2 Asemakaava suunnittelun tarve

Kaavan laajennustarve perustuu kaupungin teollisuustonttitarpeeseen biojalostamon yhteydessä. Vaikka kaupungilla on teollisuustonttireserviä muualla, on nousut esille tarve saada uusia teollisuustontteja Kanteleen voiman biojalostamon yhteyteen. Tarkoituksenmukaisinta on laajentaa jo olemassa olevaa Eskolanniemen teollisuusaluetta yleiskaavassa teollisuuskäyttöön osoitetulle alueelle. Kaupunki on neuvotellut alueen asemakaavoittamisesta maanomistajan kanssa.

2.3 Asemakaava

Asemakaavattomalle alueelle Turvetien varteen osoitetaan teollisuus ja varasto-alueiden tontti. Asemakaava kasvattaa teollisuustonttitarjontaa Eskolanniemen alueella.

3 LÄHTÖKOHDAT

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Suunnittelualue on rakentumatonta, pinnanmuodoiltaan vaihtelevaa metsäaluetta. Suunnittelualueen viereisellä teollisuusalueella on entuudestaan teollista toimintaa. Eskolanniemessä Haapajärven ja Turvetien väliin rajautuvalla alueella sijaitsee Kanteleen Voima Oy:n omistama lauhdevoimalaitos ja alueelle ollaan rakentamassa biojalostamoa.

Suunnittelualueen itä- ja eteläpuolella on viljelykäytössä olevia Pyhäjokilaakson peltoalueita. Jokea reunustavat laajat peltoalueet kuuluvat maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen *Pyhäjokilaakson, Mustikkamäen ja Sulkakylän kulttuurimaisema*. Suunnittelualue on viljelyksestä poistunutta, metsittynyttä peltoaluetta. Suunnittelualueen pohjois- ja koillispuolilla Eskolanniementien ja Eskolantien varsilla on asutusta.

Voimalaitos lokakuussa 2021

3.1.2 Luonnonympäristö

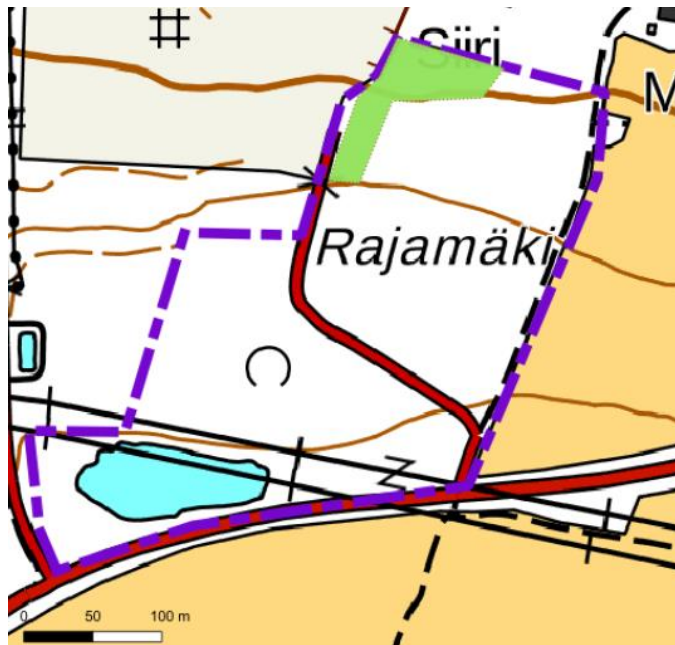

Suunnittelualueella Turvetien varressa kasvavaa nuorta koivumetsää.

Asemakaavaa varten on tehty maastokäyntiin perustuva luontoselvitys kesällä 2021. Siinä suunnittelualueelta ei löytynyt huomioitavia tai arvokkaita luontokohteita. Luontoselvitys on kaavaselostuksen liitteenä.

Lähes koko alue on ollut aikoinaan avointa peltoa. Viljelykäytön loputtua alue on metsittynyt ja kasvaa nykyisin lehtimetsää. Peltojen sarkaojat ovat edelleen näkyvissä ja aluskasvillisuus on heinävaltaista. Rajamäen rinne selvitysalueen pohjoisosassa on ollut todennäköisesti laitumena. Piikkilankaa löytyy vielä maastosta. Vanhoissa ilmakuvissa tällä alueella on jonkin verran puustoa. Nykyisin koko selvitysalue on metsittynyt ja alueelle on rakennettu teitä (Turvetie ja voimalan tiet). Turvetien varteen on kaivettu lampi, jonka ylittää voimalinja. Selvitysalueen länsipuolella on ollut talo. Talonpaikasta kertoo suurempi puusto ja metsästä löytyneet pata ja hevosvetoiset työkalut. Rakennuksia ei ole jäljellä. Osa talonpaikasta on jäänyt varastoalueen alle.

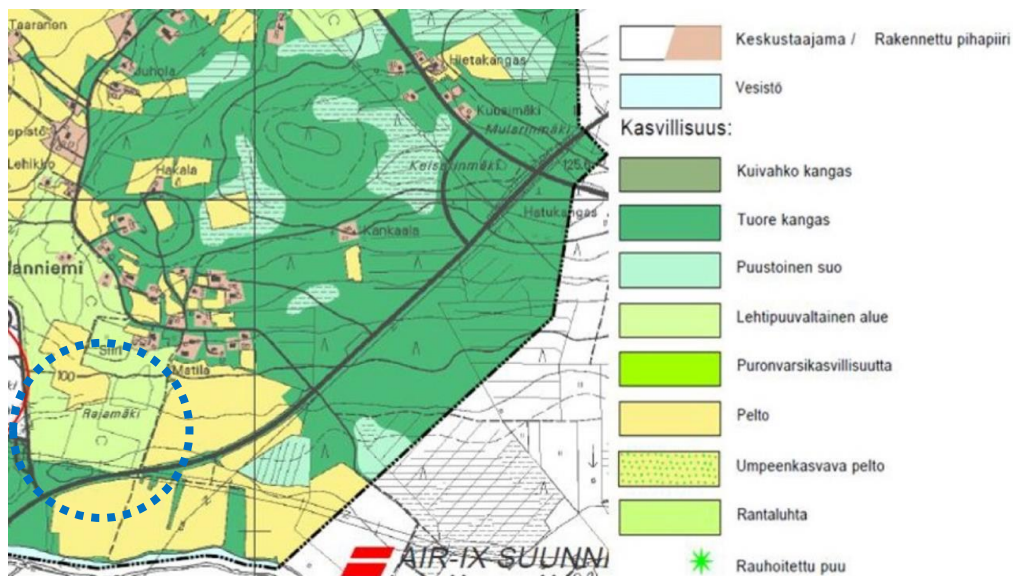
Selvitysalueella tai sen ympäristössä ei ole suojelu- tai muita arvokkaita alueita. Selvitysalueella ei esiinny uhanalaista tai muuta huomionarvoista lajistoa. Alue on metsittynyttä entistä peltoa ja laidunmaata. Huomionarvoisena luontokohteena alueelta löytyy runsaslahopuustoinen alue selvitysalueen luoteisnurkassa.

Runsaslahopuustoinen alue merkittynä karttaan vihreällä.

*Maaston korkeusvaihteluja visualisoiva vinovalovarjoste suunnittelualueelta. (MML Paik-
katiotoikkuna 10/2021)*

Ote Haapaveden luonnonympäristöä ja kasvillisuutta kuvaavasta kartasta. Hankealue on ympyröity kuvaan sinisellä katkoviivalla (Air-Ix Suunnittelu Ympäristötaito Oy, 2007)

Linnusto ja muu eläimistö

Alueelle ei ole tehty erillisiä pesimälinnustoselvitystä tai muun eläimistön selvityksiä. Maastokäyntien lintuhavaintoja olivat peippo, räkättirastas, lehtokurppa, harakka, talitiainen, pajulintu ja västäräkki. Selvitysalueen ulkopuolen pelloilla havaittiin mm. töyhtöhyppä, taivaanvuohi, tuulihaukka ja kuovi, jotka ovat avoimien ympäristöjen lajeja.

Eskolanniemeen voimalan länsipuolelle on tehty linnustoselvitys (Sweco Ympäristö Oy 2019). Huomionarvoisia lajeja siinä olivat mm. harakka, punavarpuunen ja viherpeippo, joille sopivaa ympäristöä on selvitysalueellakin.

Selvitysalueen länsipuolella on hiekkaiseen rinteeseen kaivettu ketun pesä, jossa ei näkynyt liikettä maastokäyntien aikaan. Muita nisäkäshavaintoja oli orava. Rajamäessä oli hirvälle laitettu suolakivi ja sen luo riistakamera. Myös metsässä Siirin talon eteläpuolella oli riistakamera.

Viitasammakko

Alkuvaiheessa kaavan laajennusalueeseen kuului myös Turvetien varressa voimalinjan alla sijaitseva kaivettu lampi. Luontoselvityksen yhteydessä kartoitettiin viitasammakon mahdollinen esiintyminen alueella. Viitasammakon esiintymistä tarkasteltiin maastokäynnillä 11.5.2021. Lajista ei tehty havaintoja. Olosuhteet olivat otolliset viitasammakon kutemiseen. Sää oli lämmin ja poutainen ja lämpötila oli noussut nopeasti viileämmän jakson jälkeen.

Kaivettu lampi on melko jyrkkäreunainen ja rantakasvillisuuden vyöhyke lammen reunalla on kapea. Lampeen on istutettu kaloja, joten se ei ole sammakoiden kutupaikaksi suojainen, eikä siksi todennäköinen viitasammakon kutupaikka. Kaavaluonnoksen laadinnan aikana tila 29-106, jolla lampi sijaitsee rajattiin pois suunnittelualueesta.

Liito-orava

Kaava-alueella ei ole kuusivaltaista metsää, mutta joitakin varttuneita kuusia ja vanhempaa lehtipuustoa on alueen luoteiskulmalla. Kaava-alueen ulkopuolella kuusta kasvaa aidatulla voimala-alueella Laurinmäessä. Kuusikkoa on hieman myös voimala-alueen ja kaava-alueen väliin jäävällä alueella voimalan tien itäpuolella. Näillä alueilla, lukuun ottamatta aidattua voimala-aluetta, tarkasteltiin liito-oravan jälkiä (papanoita puiden alla) toukokuun ja kesäkuun 2021 maastokäyntien yhteydessä. Liito-oravasta ei tehty havaintoja.

Lepakot

Kaava-alueella ei ole tehty erillistä lepakkoselvitystä. Kaava-alueella ei ole rakennuksia, joissa voisi olla lepakoille sopivia piilopaikkoja. Huomionarvoisena luontokohteena (kappale 7.2) on rajattu metsäalue selvitysalueen luoteiskulmasta. Tällä alueella on lahoppua ja voi olla kolopuitakin.

Kasvillisuus

Turvetien varressa olevan lammikon etelärannalla kasvaa koivua, kasvillisuus on heinä- ja saravaltaista. Lammen luona pensaskerroksessa on vadelmaa, punaherukkaa ja metsäruusua. Tien varressa on niittykasvillisuutta, kuten koiranputkea ja maitohorsmaa sekä matalia kuivan niityn kasveja, kuten siiankärsämiä ja kissankello. Turvetien varressa kasvaa myös vieraslaji komealupiini.

Voimalinjan alla kasvillisuus on pensaikkoista. Linjan pohjoispuolen alueella on puusto koivuvaltaista. Aluskasvillisuudessa vallitsevat heinät ja pensaskerroksessa pajut. Aluskasvillisuudessa on paikoin runsaasti metsäalvejuurta. Puulajistoon kuuluu myös raita, tuomi, pihlaja, leppä ja haapa. Voimalalle vievän tien varressa kasvaa myös kuusta.

Läjitäysalueen itäpuolella Rajamäen loivasti etelään viettävällä rinteellä aluskasvillisuus on rehevää, paikoin lehtomaista. Lajistoon kuuluu mm. ojakellukka, mansikka, käenkaali ja pohjakerroksen lehtisammalet. Mäen alaosassa puustoa on harvennettu. Täällä kasvillisuus on mesiangervoja nokkosvaltaista korkeaa niittykasvillisuutta. Ylempänä rinteessä on lahoppuustoa ja ojan reunalla joitakin isoja kuusia. Alueen koillisosassa on vielä avoin niittyala, jossa kasvillisuus on heinäistä tuoretta niittyä. Lajistoon kuuluu ruohovartisista lajeista mm. mesiangervo,

siankärsämä, niittynätkelmä, hiirenvirna, kissankello ja heinätähtimö sekä metsäalvejuuri.

Ortoilmakuva suunnittelualueesta. Varsinkin alueen eteläosassa puusto kasvaa riveissä entisen peltoalueen sarkaojien suuntaisesti.

3.1.3 Maisemarakenne ja maisemakuva

Haapavesi sijaitsee Pohjanmaan maisemamaakunnan alueella, Pohjois-Pohjanmaan jokiseudun ja rannikon maisemaseudulla. Maisemaseudulle tyypillisiä piirteitä ovat mereen laskevat joet ja jokilaaksoissa sijaitsevat kapeat viljellyn maan vyöhykkeet. Jokilaaksoissa kylät sijaitsevat usein pienillä kumpareilla. Asutusta on myös jokien rantamilla. Jokilaaksojen välillä on laajoja asumattomia selännealueita.

Pyhäjokivarressa Haapaveden seudulla maastonmuodot ovat kumpuilevia. Viljelysalueet sijoittuvat vesistöjen rannoille. Haapajärven ympärillä laajat viljelysalueet sijaitsevat kapean Pyhäjoen ja siihen laskevan Piipsanojan varsilla sekä Haapajärven laskevaa Mustikkaojaa ympäröivässä laakeassa laaksopainanteessa. Maisemalle ovat tyypillisiä Haapajärvelle sekä avoimien viljelysalueiden yli laakson laidalta toiselle avautuvat pitkät ja laajat näkymät.

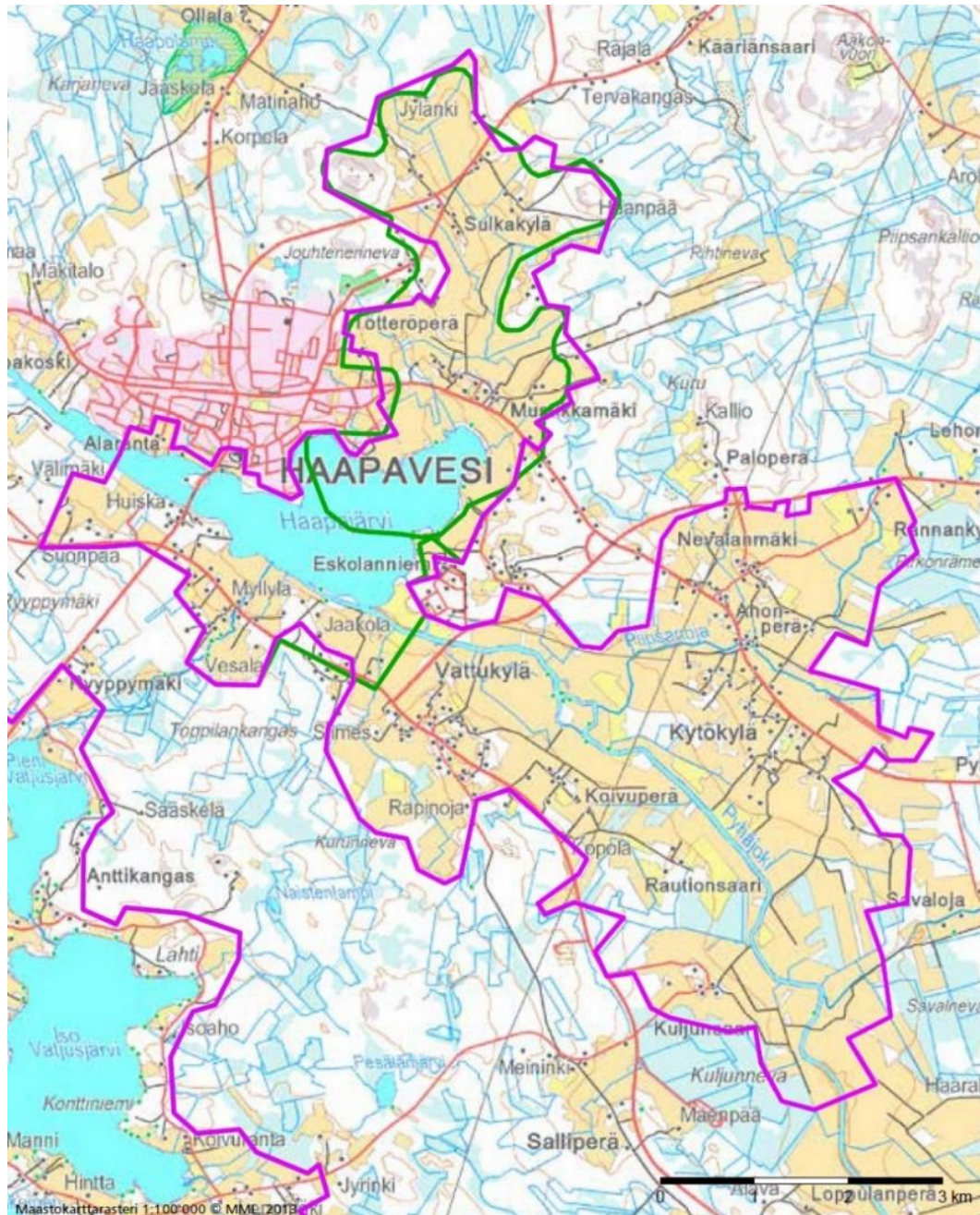
Suunnittelualueen ympäristössä on Pyhäjoen varren jokimaisemaa sekä viljelys- ja metsämaisemaa. Viljelys- ja metsämaisemaan kuuluvat talot pihapiireineen, peltoaukeat, metsäalueet ja tiet. Haapaveden keskusta sijaitsee maisemallisesti näytävällä paikalla etelään kohti järveä viettävässä rinteessä. Keskustan alueelta avautuu paikoin pitkiä ja laajoja näkymiä järven yli Eskolanniemeä kohti.

Eskolanniemi jää kuitenkin sivuun tärkeimmistä, kohti etelää avautuvista näky-
mistä. Kaukomaisemassa erottuvat nykyisen voimalaitoksen kattilarakennus ja
korkea piippu.

Eskolanniemen voimala Turvetielle avautuvassa viljelysmaisemassa.

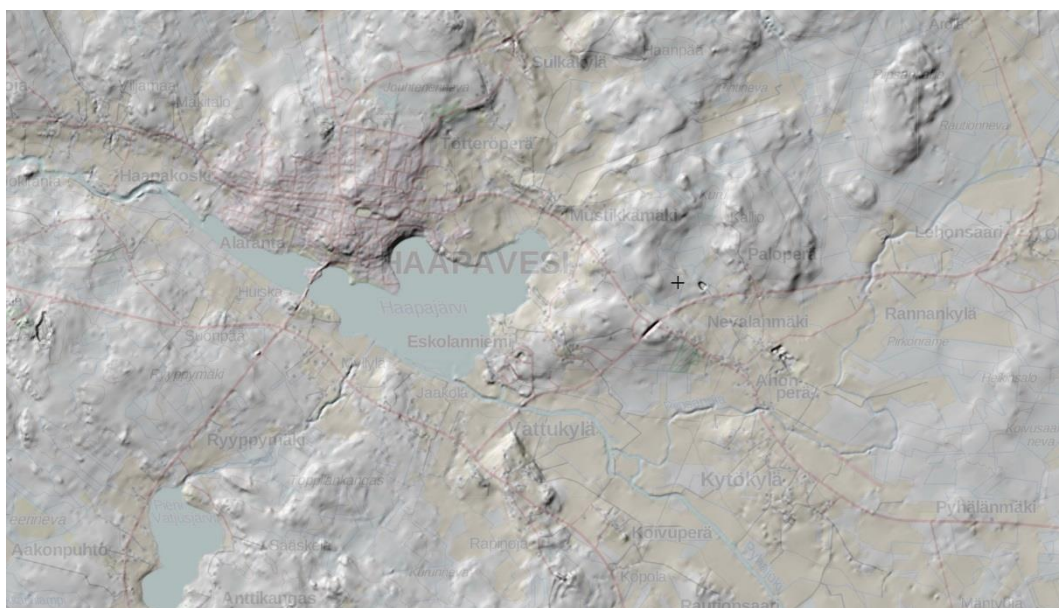

Maakunnallisesti arvokas maisema-alue Pyhäjokilaakson, Mustikkamäen ja Sulkakylän kulttuurimaisema. Päivitysinventoinnissa 2013-2015 määritelty raja on esitetty kartalla violetilla viivalla. (Kuva Arvokkaat maisema-alueet Pohjois-Pohjanmaalla. Pohjois-Pohjanmaan liitto 2016)

Maisemarakenne ja topografia

Maasto on kumpuilevaa ja laskee kohti Pyhäjokea ja Haapajärveä. Viljelysmaisemaa rajaavat luode-kaakko-suuntaiset harjannealueet ja kangasmaat. Eskolanniementällä korkeimpana kohtana erottuu Laurinmäki, jolle teollisuusalue sijoittuu. Pyhäjoen varressa maastonmuodot ovat alavia.

Vinovaalorajoste. (MML Paikkatietoikkuna)

3.1.5 Rakennettu ympäristö

Suunnittelualueella ei ole rakennuksia, mutta teollisuusalueelle johtavat korkeajännitelinjat kulkevat suunnittelualueen lävitse Turvetien varressa. Suunnittelualueen länsipuolella sijaitsevat lauhdevoimalaitoksen rakennukset ja rakennelmat. Noin 130 m korkea piippu ja 50 m korkea voimalaitosrakennus erottuvat maamerkkeinä etäälle Haapajärveltä päin katsottaessa sekä myös Kärsämäentien, Turvetien ja Kytökylläntien ympäristössä avoimessa maisemassa, peltoaukeiden ja Haapajärven kohdilla.

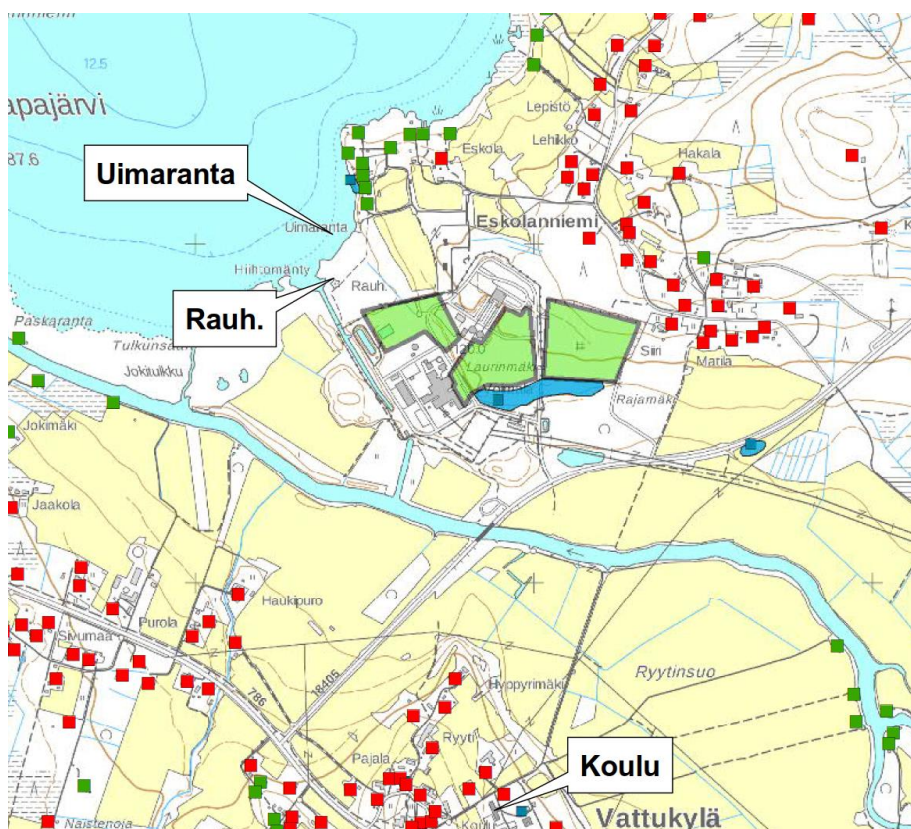
Suunnittelualueen pohjoispuolella Eskolanniementien varrella on pientaloista ja maatilojen pihapiireistä muodostuvaa vakinaista asutusta. Haapajärven rannassa Eskolantien ja Hiihtomännnyntien päässä on loma-asuntoja. Lähin asuttu pihapiiri sijaitsee 100 m etäisyydellä suunnittelualueesta.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Suunnittelualueella ei ole valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai paikallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä edustavia alueita tai kohteita.

Suunnittelualueen länsipuolella sijaitseva voimalaitos. (Kuva Biojalostamon ympäristövaikutusten arviointiselostus, 2017)

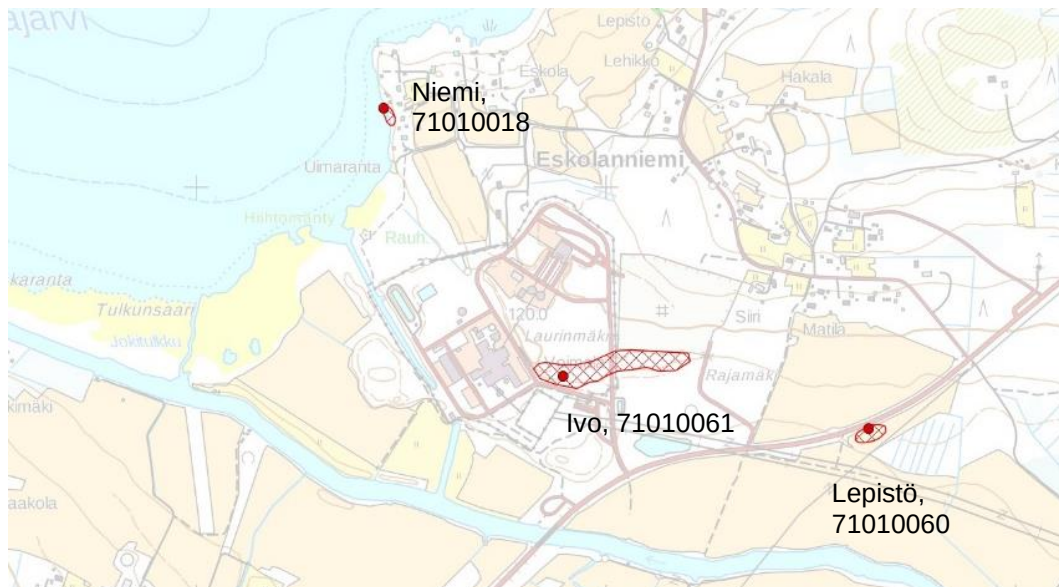
Voimalaitosalueen ympäristössä olevat asuinrakennukset (punainen) ja vapaa-ajan rakennukset (vihreä) (lähde: Biojalostamon ympäristölupahakemus 2019)

3.1.6 Muinaismuistot

Keskellä teollisuusaluetta Laurinmäen eteläreunalla on muinaisjäännösalue Ivo (muinaisjäännöstunnus 71010061). Muinaisjäännösrekisterin kuvauksen mukaan alue sijaitsee Pyhäjoen pohjoispuolella, Haapajärvestä itään osittain IVO:n turvevoimalan (nykyään Kanteleen Voima Oy) alueella. Alue on Haapajärven ja Pyhäjoen rajaaman niemekkeen eteläosassa oleva joen suuntainen hiekkapohjainen muinaisrantaterassi. Rinne laskee etelään kohti Pyhäjoen laaksoa. Paikalta on löydetty kvartsi-iskoksia ja -esineitä, alueella on myös palanutta kiveä. Maasto on lähinnä peltoa ja kuusimetsää, jota rikkovat rakennukset ja tiet. Kohde löytyi vuoden 1990 inventoinnissa. Pääosa löydöistä löytyi voimalan itäpuolisesta metsästä muinaisrantaterassin (95 m mpy) päältä ja yksittäisiä iskoksia vielä 350 metrin päästä rinnettä itään. Osa asuinpaikasta on tuhoutunut voimalaitosta ja teitä rakennettaessa. Kalibroidun radiohiiliajoituksen mukaan asuinpaikan ajoitus on cal BP 7666. Muinaisjäännökselle on laadittu aluerajaus (2008, tarkistus 2010 ja 2017). Muinaisjäännösalueen itäisin nurkka ulottuu pieneltä osin suunnittelualueelle.

Suunnittelualueen luoteispuolella Haapajärven rannassa on kivikautinen asuinpaikka: Niemi, 71010018. Kohde sijaitsee Haapajärven itärannalla, turvevoimalasta 700 metriä pohjoisluoteeseen. Inventoinnin yhteydessä vuonna 1990 paikalta löydettiin aivan vesirajasta kvartsi-iskoksia. Rannalle tehdyistä koekuopista ei löytynyt mitään muinaisjäännökseen viittaavaa. Todennäköisesti suurin osa asuinpaikasta on sortunut veteen. Aiemmin alueelta on löytynyt kourutaltoa. Alueelle on rakennettu teitä ja vapaa-ajan asuntoja puutarhoineen, jolloin osa asuinpaikasta on ilmeisesti tuhoutunut. Maasto on loivasti länsilounaaseen laskevaa rinnettä, josta noin 50 metriä ylöspäin on havaittavissa rantaterassin reuna. Löytöpaikan maaperä on kivistä hiekkaa.

Suunnittelualueen itäpuolella sijaitsee Turvetien rakentamisen yhteydessä vaurioitunut kivikautinen asuinpaikka: Lepistö 71010060. Kohde sijaitsee Pyhäjoen pohjoispuolella, joen rannasta noin 300 m pohjoiseen, Vattukylän-Lehonsaaren välisen tien tuntumassa, aivan sen kaakkoispuolella. Alue on etelään loivasti laskevaa viljelysmaata, jonka maaperä on kiviä hiekkaa. Ivon voimalaitos on paikasta noin 900 metriä länteen. Kohde löytyi vuoden 1990 inventoinnissa. Löydöt sijoittuvat tien viereisen peltokumpareen alaosaan, sen kaakkoisrinteelle.

Suunnittelualueella ja sen lähituntumassa sijaitsevat muinaisjäännökset Museoviraston muinaisjäännösrekisterin mukaan. (Kuva Museovirasto, Kulttuuriympäristön palveluikkuna)

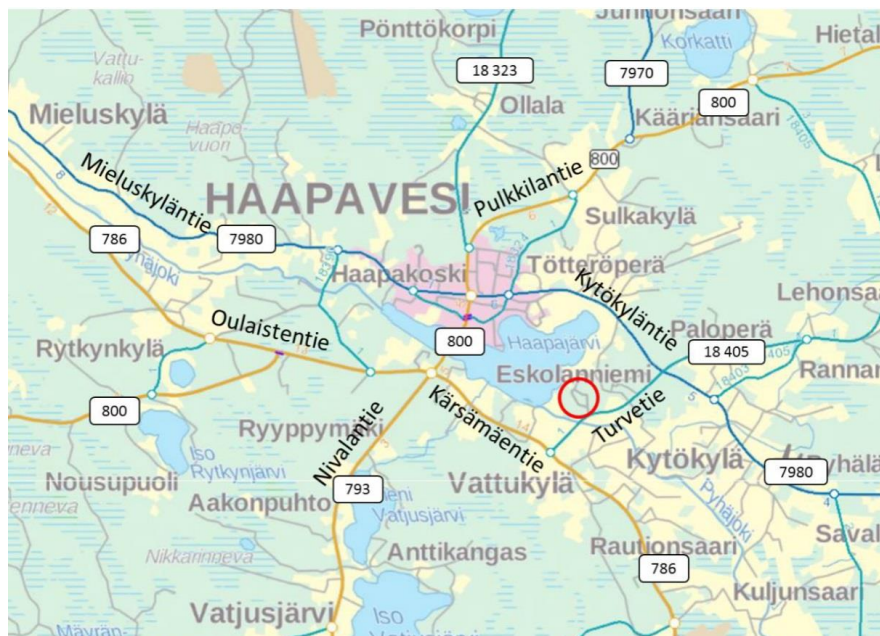
Tiedot alueella sijaitsevista muinaisjäännöksistä on tarkistettu Museoviraston muinaisjäännösrekisteristä 26.10.2021.

3.1.7 Liikenne

Suunnittelualueelle liikennöidään etelästä Kärämäentieltä ja pohjoisesta Kytöky-läntieltä Turvetielle, josta on tieliittymä suunnittelualueelle. Liikenne teollisuusalu-eelle ja alueelta pois kulkee kaikkia Haapavedelle johtavia pääteitä (Oulaistentie, Ylivieskantie, Pulkkilantie, Kärämäentie, Nivalantie) pitkin.

Vuonna 2020 keskimääräinen ajoneuvoliikenteen määrä oli Kärämäentiellä Tur-vetien ja Nivalantien välillä 1246 ajoneuvoa vuorokaudessa ja Turvetien ja Jouten-nivantien välillä 681 ajoneuvoa. Kytöky-läntiellä liikennemäärä keskustasta Turve-tien risteykseen oli 1417 ajoneuvoa vuorokaudessa. Turvetiellä liikennettä oli vas-taavasti 278 ajoneuvoa vuorokaudessa (Lähde: liikennevirasto).

Kärämäentien pohjoispuolella Vattukylällä on kevyen liikenteen väylä. Turvetiellä ei kevyen liikenteen väyliä ole. Myös Kytöky-läntien varressa on kevyen liikenteen väylä keskustan suunnasta Eskolanniementien risteykseen saakka.

Haapaveden seutu- ja yhdystieverkko. Suunnittelualue on esitetty punaisella ympyrällä. (Lähde: Ympäristölupahakemus, 2019 ja Liikennevirasto).

3.1.8 Yhdyskuntatekninen huolto

Teollisuusalueella on valmis infrastruktuuri, johon laajennusalue on liitettävissä. Voimalaitos on yhdistetty valtakunnalliseen sähkösiirtoverkkoon ja kytkinasema sijaitsee laitosalueella. Kaupungin jätevedenpuhdistamo sijaitsee Pyhäjoen etelärannalla Haapajärven Luusuassa, missä puhdistetut jätevedet johdetaan Pyhäjoen pääuomaan. Pohjoispuolinen Eskolanniemen alue on kaupungin vesihuoltoverkon piirissä. Teollisuusalueelta johtaa luoteeseen järven ali runkovesijohto ja -viemäri.

3.1.9 Maanomistus

Suunnittelualue on yksityisessä omistuksessa.

3.1.10 Virkistyskäyttö

Suunnittelualue on metsittynyttä vanhaa peltoaluetta eikä sillä ole virkistyskäyttöä. Lähialueen virkistyskäyttö keskittyy Haapajärven rantaan, jossa on epävirallinen uimaranta, veneenlaskupaikka sekä rannan suuntaisesti kulkevia ulkoilupolkuja.

3.1.11 Ympäristöhäiriöt

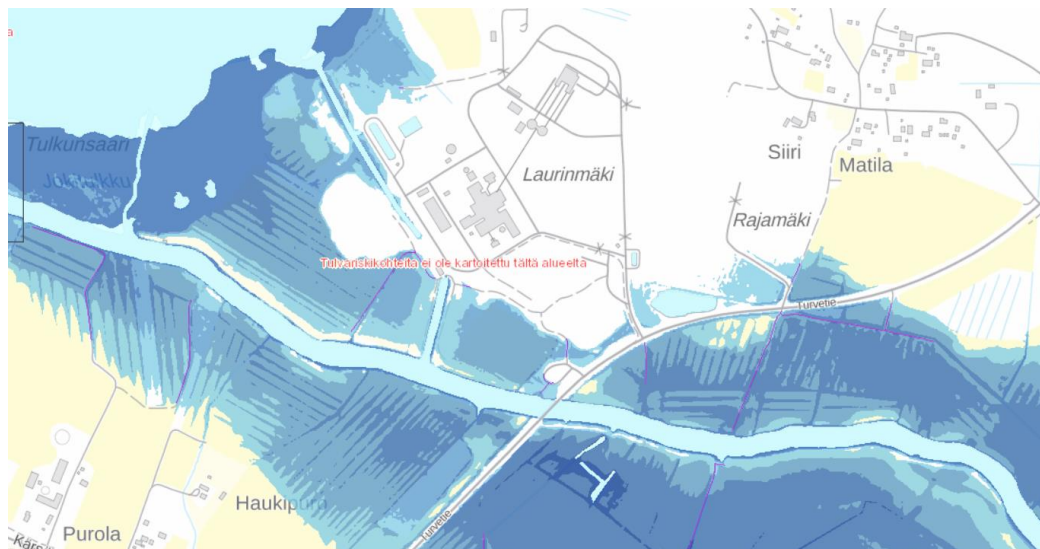
Turvetien ja voimalaitosalueen liikenne sekä kaupungin terminaali-alueella tapahtuva toiminta aiheuttavat ympäristöön melua. Terminaali-alueen pohjois- ja itälaidoille on rakennettu noin 3-5 m korkeat meluvallit, joiden korkein kohta on koilliskulmassa viereisen asuintontin kohdalla.

Haapajärven ja Pyhäjoen alavat ranta-alueet ovat vesistötulva-alueita. Maa- ja metsätalousministeriö on tehnyt 20.12.2018 päätöksen, jonka mukaan Pyhäjoen alaosa on osoitettu valtakunnallisesti merkittäväksi tulvariskialueeksi. Valtakunnallisesti merkittävä tulvariskialue ulottuu Oulaisten keskustasta Pyhäjoen suistoalueelle, joten suunnittelualue ei siihen sisälly.

Suunnittelualueella ei ole ELY-keskuksen tulvapenkereitä. Pyhäjoen rannassa on noin 1m korkea pengeri, joka on toteutettu luultavimmin voimalaitoksen rakentamisen yhteydessä suojaamaan viivästysallasta 1980- ja 1990-lukujen vaihteessa.

Suunnittelualueen kohdalla ei ole ELY-keskuksen paikkatietojen mukaan havaintoja jääpadoista.

Tulvakartoituksen mukaan kyseisellä kohdalla harvinainen tulva 1/100a on 89,76 m. Alin rakentamiskorkeus on määrätty 1 m ylemmäksi kuin keskimäärin kerran 100 vuodessa toistuvan tulvan tulvauhkakorkeus, mikä on arvioitu riittäväksi myös jokitulvan osalta. Alin rakentamiskorkeus koskee kosteudelle alttiita rakennusosia.

Kerran sadassa vuodessa toistuva tulva suunnittelualueen kohdalla. (Tulvakeskus, tulvakarttapalvelu, luettu 24.11.2021)

3.2 Suunnittelutilanne

3.2.1 Maakuntakaava

Kaava-alueella on voimassa viime vuosina kolmessa vaiheessa teemoittain uudistettu Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava:

1. vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 2.12.2013, vahvistettu ympäristöministeriössä ja tullut lainvoimaiseksi 2017.

2. vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 7.12.2016 ja saanut lainvoiman.

3. vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 11.6.2018 ja tullut lainvoimaiseksi 17.1.2022.

Lisäksi 11.10.2021 on tullut vireille Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe-
maakuntakaavan laatiminen, ja sitä koskeva osallistumis- ja arviointisuunnitelma
on asetettu nähtäville. Vaihemaakuntakaavan luonnos on aikataulutettu tulemaan
nähtäville kesäkuussa 2022. Kaavan laatiminen on ohjelmoitu toteutettavaksi vuo-
sina 2021–2023

Voimassa olevassa Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa suunnittelualue on
merkitty energiahuollon alueeksi (en), merkinnällä osoitetaan maakunnan energia-
huollon kannalta tärkeät voimalat ja suurmuuntamoiden alueet. Lisäksi alue on
merkitty seudullisesti merkittäväksi biojalostamon alueeksi (t-1). Suunnittelumää-
räysten mukaan biojalostamon alueen toimintojen suunnittelussa tulee ottaa huo-
mioon lähiasutukselle aiheutuvat onnettomuus- ja päästöriskit ja pyrkiä ratkaisui-
hin, joissa riskit jäävät lieviksi. Alueelle johtaa pääsähköjohdon yhteystarve (z).

Alue kuuluu maaseudun kehittämisen kohdealueeseen mk-5, Pyhäjokilaakso.
Suunnittelumääräysten mukaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on
kiinnitettävä huomiota luonnon ja ympäristön kestävään käyttöön, maatalouden ja
muiden maaseutuelinkeinojen toimintaedellytyksiin, maiseman hoitoon, vesistön
vedenlaadun turvaamiseen ja ulkoilureittien kehittämiseen. Yksityiskohtaisem-
massa kaavoituksessa tulee määritellä tulvan aiheuttamat rajoitukset rakentami-
selle.

Alueen eteläpuolella sijaitseva Vattukylä on osoitettu kaavakartalla kylänä (at).
Pohjoispuolella suunnittelualuetta sivuaa luonnon monikäyttöalue. Alueen maan-
käyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota luontoalueiden virkistys-
käyttömahdollisuuksien edistämiseen, niiden välisten reitistöjen muodostamiseen
sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen. Etelässä aluetta sivuaa viheryh-
teystarve.

Haapajärven ranta-alueet kuuluvat maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alu-
eeseen Pyhäjokilaakson, Mustikkamäen ja Sulkakylän kulttuurimaisema. Voima-
laitosalue ei kuulu maisema-alueeseen, mutta sijaitsee maisema-alueen lähituntu-
massa sen reunalla.

Ote maakuntakaavojen yhdistelmäkartasta (Pohjois-Pohjanmaan liitto, yhdistelmäkartta 5.11.2018).

3.2.2 Yleiskaava

Suunnittelualueella on voimassa Haapaveden keskustan osayleiskaava 2030 (hyväksytty 21.3.2011). Yleiskaavassa Pyhäjoen pohjoispuolelle on Haapajärven ja Turvetien väliin osoitettu laaja teollisuus- ja varastoalue (T). Teollisuusaluetta ympäröivät pohjoisessa ja etelässä maa- ja metsätalousvaltaiset alueet (M). Turvetien varressa teollisuusalueen itä- ja eteläpuolella sijaitsevat peltoalueet on osayleiskaavassa osoitettu maisemallisesti arvokkaina peltoalueina (MA).

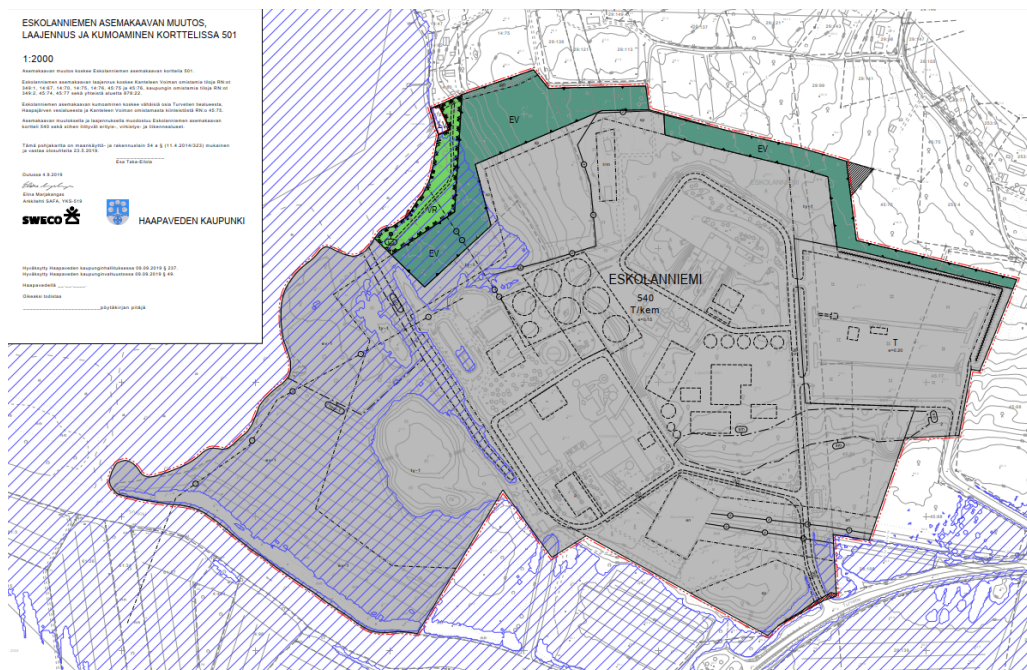
Suunnittelualue on kokonaisuudessaan teollisuus- ja varastoaluetta (T). Alueen eteläreunan ylittää voimalaitokselle kulkeva sähköjohto (z). Alueen etelänurkkaa viistää ra-merkintä, joka osoittaa osayleiskaavan ranta-alueet, joilla asemakaavoitetun alueen ulkopuolella rakennuslupa vaatii MRL 72 § mukaisen poikkeamiskäsitteilyn. Ranta-alueet on merkitty kaavassa myös tulvauhan alaisiksi alueiksi (tu 250). Tulvauhka tulee huomioida rakentamisessa ja sijoittaa kosteudelle alttiit rakenteet korkeammalle kuin + 89.50 (N60).

Suunnittelualueen länsipuolelle on osoitettu muinaismuistoalue (sm 7 Ivo). Alueella sijaitsee muinaismuistolaila (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös. Muinaisjäänösalueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on pyydettävä Museoviraston lausunto.

Turvetien varteen on osoitettu ohjeellinen kevyen liikenteen reitti.

3.2.3 Asemakaava

Suunnittelualue on asemakaavaton. Alue rajautuu 9.9.2019 hyväksytyyn asemakaavaan, jossa Eskolanniemen teollisuusalue on osoitettu teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi (T) sekä Teollisuus ja varastorakennusten korttelialueeksi, jolle saa sijoittaa merkittävän, vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen (T/kem).

Ote voimassa olevasta asemakaavasta, johon suunnittelualue rajoittuu.

3.2.4 Rakennusjärjestys ja pohjakartta

Haapaveden kaupunginvaltuusto on hyväksynyt uuden rakennusjärjestyksen 11.6.2018.

Suunnittelualueelle on laadittu uusi asemakaavan pohjakartta vuonna 2019.

4 ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

4.1 Asemakaavan suunnittelun tarve

Kaavan laajennustarve perustuu kaupungin teollisuustonttitarpeeseen biojalostamon yhteydessä. Vaikka kaupungilla on teollisuustonttireserviä muualla, on nousut esille tarve saada uusia teollisuustontteja Kanteleen voiman biojalostamon yhteyteen. Tarkoituksenmukaisinta on laajentaa jo olemassa olevaa Eskolanniemen teollisuusaluetta yleiskaavassa teollisuuskäyttöön osoitetulle alueelle. Kaupunki on neuvotellut alueen asemakaavoittamisesta maanomistajan kanssa.

Kaavan laajennusalue käsittää n. 6 ha yleiskaavan teollisuus- ja varastoaluetta, joka sijoittuu jo asemakaavoitetun Eskolanniemen teollisuusalueen itäpuolelle. Suunnittelualueen länsipuolella sijaitseva asemakaava on vahvistettu 2019.

4.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset

Kaavoitusaloitteen tekijä on maanomistaja.

Haapaveden kaupunginhallitus on päättänyt kaavoituksen käynnistämisestä 27.9.2021 § 257.

4.3 Osallistuminen ja yhteistyö

4.3.1 Osalliset

Kaavan osallisia ovat maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Osallisille ja kunnan jäsenille varataan mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavan vaikutusta sekä lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.

Tässä hankkeessa keskeisiä osallisia ovat:

- Lähialueen maanomistajat, asukkaat ja yritykset
- Kunnan toimielimet ja viranhaltijat, joiden toimialaa asia koskee
- Pohjois-Pohjanmaan liitto
- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
- Pohjois-Pohjanmaan museo

- Jokilaaksojen pelastuslaitos
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES)
- Elenia Verkko Oy
- Elisa Oyj
- Haapaveden Energia Oy
- Perusturvalautakunta
- Rakennus- ja ympäristölautakunta
- Ympäristöterveyslautakunta
- Haapavesi-Seura

4.3.2 Vireilletulo

Kaava on kuulutettu vireille 4.10.2021.

4.3.3 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt

Kaavatyöhön liittyvästä tiedottamisesta ja osallistumismahdollisuuksista on kerrottu tarkemmin liitteenä olevassa osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa.

Kaavaprosessin aikana järjestetään MRL:n mukaiset julkiset nähtäville asettamiset, jolloin kaupungin asukkailla ja muilla osallisilla on mahdollisuus tutustua kaava-aineistoon ja jättää siitä mielipiteitä ja muistutuksia.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on asetettu nähtäville koko kaavaprosessin ajaksi 4.10.2021.

Kaavaluonnos oli nähtävillä mielipiteitä ja lausuntoja varten 27.1.–25.2.2022

Kaavaehdotus oli nähtävillä lausuntoja ja muistutuksia varten x-x.

4.3.4 Viranomaisyhteistyö

Viranomaisilta pyydetään tarvittavat lausunnot sekä asemakaavan muutoksen luonnos- että ehdotusvaiheessa. Tarvittaessa järjestetään viranomaisneuvotteluja tai työneuvotteluja.

4.4 Asemakaavan tavoitteet

Tavoitteena on laajentaa Eskolanniemen teollisuusaluetta itään. Lisäksi asemakaavan laajennuksen tavoitteena on sovittaa teollisuusalueen laajennus olemassa olevaan kulttuurimaisemaan ja huolehtia kaavamääräyksillä, ettei teollisuusalueesta aiheudu ympäristön pilaantumista tai merkittävää ympäristöhäiriötä lähialueen asukkaille.

4.4.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet keskittyvät valtakunnallisesti merkittävien asioiden huomioon ottamiseen kuntien kaavoituksessa ja muussa maankäytössä. Tavoitteet antavat

kaavoitukselle sisällöllisen perustan ja viranomaisten tulee toiminnassaan tukea ja edistää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista. 14.12.2017 tehdyn Valtioneuvoston päätöksen mukaiset valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulivat voimaan 1.4.2018 ja ne korvaavat aiemmat vuosina 2000 ja 2008 laaditut tavoitteet. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on erityisesti huomioitu alueen maakuntakaavoituksessa ja yleiskaavoituksessa, mutta ne tulee huomioida soveltuvin osin myös asemakaavoituksessa.

Keskeiset teemat uusissa valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa ovat:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

Tässä hankkeessa keskeisiä teemoja ovat toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen (teollisuuden työpaikka-alueen laajennuksen sijainti yhdyskuntarakenteessa ja työmatkaliikenne), terveellinen ja turvallinen elinympäristö (asutuksen sijoittuminen lähelle kaavan laajennusalueetta) sekä elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat (kaava-alueella ja ympäristössä sijaitsevat luontoarvot sekä kaava-alueen rajautuminen maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen).

4.4.2 Prosessin aikana syntyneet tavoitteet, tavoitteiden tarkentuminen

Luonnosvaiheen kuuleminen

Asemakaavaluonnos on ollut nähtävillä MRL 62 §:n sekä MRA 30 §:n mukaisesti 27.1.–25.2.2022 välisen ajan. Kooste kaavaluonnoksesta annetuista lausunnoista ja mielipiteistä sekä niihin laaditut vastineet ovat selostuksen liitteenä. Luonnosvaiheen palautteen perusteella asemakaavan teollisuustontin käyttötarkoitus muutettiin ympäristöhäiriötä aiheuttamattomien teollisuusrakennusten korttelialueeksi, luonnoksessa esitetty suojaviheralue muutettiin osaksi teollisuustonttia, suojapuualuetta laajennettiin, alueella sijaitsevan runsaslahopuustoisien metsikön suojelumerkintää tarkistettiin ja tontille osoitettiin uusi rasite sähköjohtoa varten. Palautteen perusteella myös täydennettiin asemakaavan yleismääräyksiä sekä kaavan selostusta.

Ehdotusvaiheen kuuleminen

Asemakaavaehdotus on ollut nähtävillä MRL 65 §:n sekä MRA 27 §:n mukaisesti x-x välisen ajan. Kaavaluonnoksesta annetut lausunnot ja muistutukset sekä niihin laaditut vastineet ovat selostuksen liitteenä.

Kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen kaava-asiakirjoja täydennettiin ...

5 ASEMAKAAVAN KUVAUS

5.1 Kaavan rakenne

Alueelle osoitetaan yksi uusi teollisuudelle varattu korttelialue, jonka aluevarausmerkintä on (TY) Teollisuusrakennusten korttelialue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia.

5.2 Mitoitus

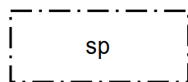
TY-korttelialue on laajuudeltaan noin 6,12 ha. Rakennusoikeus on määritetty tehokkuusluvulla $e=0,2$, jolloin alueen kokonaisrakennusoikeus on 12242 k-m².

5.3 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Suunnittelualueen eteläosissa on tulva-aluetta (keskimäärin 1/100a toistuva tulva), mikä rajoittaa rakentamista ja toimintojen sijoittelua. Kosteudelle alttiiden rakennusosien alin korkeus tulee olla tasoa +90.76 m (N2000) ylempänä, mikä on 1,0m korkeampi kuin tulvauhkakorkeus +89.76 m (N2000). Vesistön virtausalaa ei tulisi pienentää rakentamalla uusia penkereitä rantaan. Virtausalan pieneminen vaikuttaisi luultavasti tulvatilanteeseen joen vastakkaisella puolella. Asemakaava-alueelta ei saa tulva-aikana huuhtoutua vesistöön haitallista kuormitusta.

Alueen hulevesijärjestelyt tulee toteuttaa niin, ettei alapuolisen vesistön vedenlaatu heikkene. Alueen hulevesiä, tulee viivyttää niin, ettei hulevesivirtaama kasva nykyisestä ja hulevesistä tulee poistaa kiintoainesta, ravinteita ja haitta-aineita ennen vastaanottavaan vesistöön laskemista.

Säilytettävää/istutettavaa puustoa on osoitettu korttelialueen itäreunaan maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen kuuluvan pellon vastaiselle rajalle sekä korttelin pohjoisrajalle asutusta vasten. Kaavamääräyksen mukaan ”Rakentamattomaksi jäävillä tontin osilla, joita ei käytetä liikenne-, pysäköinti- tai varasto-alueina, on oleva puusto säilytettävä tai alueet on istutettava”.

Säilytettävä / istutettava puusto

5.4 Aluevaraukset

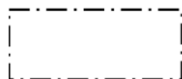
5.4.1 Korttelialueet

TY -merkintä sallii ympäristöhäiriötä aiheuttamattomien teollisuus- ja varastorakennusten rakentamisen korttelialueelle.

Rakennusala on alue, jolle saa sijoittaa rakennuksia. Rakennusalaan eivät kuulu Turvetien varressa sijaitseva voimajohtoalue eikä tontille osoitettu säilytettävän / istutettavan puuston alue. Lisäksi teollisuusalueen länsireunassa on hyvin pienellä alalla muinaisjäännösalue, joka on rauhoitettu muinaismuistolain nojalla.

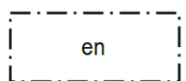

Teollisuusrakennusten korttelialue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia.

Rakennusala.

Turvetien läheisyydessä olevien voimajohtojen ja sähkökentän alueet on osoitettu energianhuollolle varatuksi teollisuusalueen osaksi.

Energiahuollolle varattu alueen osa.

5.5 Kaavan vaikutukset

Vaikutusten arvioinnin tarkoituksena on jo suunnittelun aikana saada tietoa suunnitteluratkaisujen merkityksestä ja siten parantaa lopullisen suunnitelman laatua. Asemakaavan toteuttamisen välittömiä ja välillisiä vaikutuksia arvioidaan suunnittelun yhteydessä (MRL 9 §, MRA 1 §).

5.5.1 Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen

Asemakaavan toteuttaminen ei muuta olevaa yhdyskuntarakennetta. Alue sijoittuu olevan teollisuusalueen yhteyteen, taajama-alueen ulkopuolisten haja-asutusalueiden väliin. Keskustaan on matkaa noin 2,5 km. Kaavan laajennus noudattaa yleiskaavan aluevarausmerkintöjä ja toteuttaa valtakunnallisia alueidenkäyttövoitteita muodostamalla toimivaa yhdyskuntarakennetta kun se kokoaa teollista toimintaa jo olemassa olevan teollisuuden yhteyteen.

5.5.2 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Suunnittelualue sijoittuu jo olemassa olevan teollisuusalueen vierelle. Teollinen rakentaminen jo nykyisin teollisuuskäytössä olevalla alueella lisääntyy, tiivistyy ja

tehostuu. Kaavan toteutuessa alueelta poistuu puustoa. Kaavamuutoksen myötä rakentamiseen varattu alue kasvaa: voimassa olevassa asemakaavassa teollisuudelle on varattu noin 49,7 hehtaaria ja laajennuksen myötä teollisuusalue kasvaa n. 5,4 hehtaarilla 55,1 hehtaariin.

Alueelle on olemassa liittymä Turvetieltä, eikä laajennusta varten tarvitse rakentaa uutta tieyhteyttä. Sen sijaan lisääntyvä liikenne voi lisätä tarvetta olevien maantie-liittymien perusparannuksille ja kevyen liikenteen väylien toteuttamiselle.

5.5.3 Vaikutukset liikenteeseen

Kaavamuutos tukeutuu oleviin pääliikenneväyliin ja liittymiin. Oleva tieverkko säilyy, eikä uusia liittymiä ole suunniteltu. Liikennöinti teollisuuskorttelin laajenusosaan tapahtuu Turvetien itäisemmän tieliittymän kautta. Uudet toiminnot ja teollisuuden laajentuminen lisää jonkin verran liikennettä Turvetiellä. Teolliseen toimintaan liittyvän raskaan liikenteen kasvu on oletettavasti merkittävämpi kuin alueelle suuntautuva työntekijöiden henkilöautoliikenteen kasvu. Alueelle ei oleteta tulevan merkittävää asiakasliikennettä.

Liikenteen lisääntymisen vaikutuksen Turvetiellä arvioidaan olevan pieni ja muille lähialueen tieosuuksille vaikutukset ovat vähäisiä. Jo valmiiksi huonokuntoisilla liikenneväylillä raskaan liikenteen pienikin lisäys aiheuttaa riskin liikenneturvallisuu-delle. Liikennelisyksellä on myös merkittävä haitallinen vaikutus sellaisille han-kealueella lähellä oleville tieosuuksille, joissa ei ole kevyen liikenteen väyliä. Alueen sijainti pyöräilymatkan päässä keskustasta toteuttaa valtakunnallisia alueidenkäyt-tötavoitteita kestävän liikkumisen osalta.

5.5.4 Vaikutukset maisemaan

Olemassa olevalle teollisuusalueelle sijoittuvat voimalaitosrakennukset ovat näky-vällä paikalla suhteessa Pyhäjokilaakson kulttuurimaisemaan. Alueella olemassa oleva kookas voimalaitos korkeine piippuineen näkyy poikkeavana rakennuksena kulttuurimaisemassa. Teollisuusalueen laajennus ei tuo maisemaan kokonaan uutta nykyisestä rakenteesta poikkeavaa elementtiä. Muutoksen merkittävyys lä-himaisemassa riippuu tarkastelupaikasta. Eskolanniemen asutuksen puolelle on osoitettu suojaviheralue ja laajennusalueen itäpuolella sijaitsevaa peltoa vasten on suunnittelualueella osoitettu 20 metriä leveä vyöhyke suojapuustolle. Suoja-vyöhykkeet pehmentävät kaavan toteuttamisen vaikutusta lähimaisemassa. Tur-vetieltä avautuu voimalinjojen alitse teollisuusalueen laajennusalueelle näkymiä, mutta vaikutus lähimaisemassa kohdistuu verrattain suppealle alueelle.

Laajennusalue sijoittuu noin kilometrin etäisyydelle Haapajärvestä. Laajennusalue sijaitsee etelään viettävällä rinteellä ja Eskolanniemen korkein kohta jää suunnitte-lualueen ja Haapajärven väliin. Laajennusalueelle sijoittuvat piiput tai korkeammat rakenteet voivat näkyä Haapajärvelle, mutta kokonaisuudessa teollisuusalueen laajennuksen vaikutukset Haapajärven maisemaan ovat vähäiset.

Suunnittelualueetta ympäröi maakunnallisesti arvokas maisema-alue Pyhäjokilaakson, Mustikkamäen ja Sulkakylän kulttuurimaisema. Suunnittelualue ei kuulu maisema-alueeseen. Olemassa olevan teollisuusalueen voimalaitosrakennukset näkyvät maisemassa Pyhäjokivarteen sekä Haapajärven yli avautuvien näkymien taustalla. Säilyttämällä kaavan laajennusalueella puustoiset vyöhykkeet alueeseen rajautuvan maisemapellon ja asutuksen välillä huomioidaan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vaatimus kulttuuriympäristön vaalimisesta. Teollisuusalueen laajennuksen vaikutukset kulttuurimaisemaan sekä valtakunnallisesti merkittäviin ja maakunnallisesti arvokkaisiin kulttuurihistoriallisiin kohteisiin katsotaan kokonaisuudessaan olevan hyvin pienet.

5.5.5 Vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön

Suunnittelualueella sijaitsee pieneltä osin varhaisempaan kivikauteen ajoittuva asuinpaikka Ivo, muinaisjäännöstunnus 71010061. Muinaismuistoalue on osoitettu kaavassa normaalilla muinaismuistolain mukaisella suojelumerkinnällä.

5.5.6 Meluvaikutukset

Kaava-alueelle suunniteltu toiminta on ympäristöhäiriötä aiheuttamatonta teollisuutta. Kaavamääräys sulkee pois teollisuuden, josta aiheutuisi meluhaittoja lähiesille haja-asutusalueen asuin- tai lomakiinteistöille. Melulla on haitallisia terveysvaikutuksia ja melua aiheuttavan teollisuuden sulkeminen pois kaava-alueelta toteuttaa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita terveellisen ja turvallisen elinympäristön osalta.

5.5.7 Vaikutukset ilmanlaatuun

Alueelle arvellaan syntyvän pääasiassa valmistavaa teollisuutta ja varastointia. Valmistavan teollisuuden toiminnassa syntyvät päästöt ilmaan ovat hyvin pieniä, joten normaalitoiminnasta ilmaan pääsevilla ilmapäästöillä ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta ilman laatuun tai laskeumiin. Toiminta lisää liikennekuljetuksia, jotka puolestaan lisäävät paikallisesti ilmapäästöjä. Liikenteestä aiheutuvien ilmapäästöjen määrä on kuitenkin suhteellisen pieni.

Raaka- ja polttoaineiden käsittelystä sekä varastoinnista voi aiheutua pölypäästöjä. Syntyvän pölyn vaikutusten arvioidaan kuitenkin rajautuvan pääasiassa teollisuusalueelle. Kaavassa osoitettu aluevaraus (Teollisuusrakennusten korttelialue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia, TY) velvoittaa pitämään pölypäästöt niin pieninä, ettei niistä aiheudu häiriötä lähiympäristön asutukselle. Pölyä aiheuttavan teollisuuden sulkeminen pois kaava-alueelta toteuttaa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita terveellisen ja turvallisen elinympäristön osalta.

5.5.8 Vaikutukset luontoon

Kaavan laajennusalue sijoittuu ennestään rakentamattomalle alueelle, jolla on metsittyvää vanhaa maatalousympäristöä. Merkittäviä luontoarvoja tai uhanalaista lajistoa ei kaava-alueella selvityksissä todettu, joten kokonaisuutena kaavamuu-
toksen vaikutukset luontoon arvioidaan vähäisiksi ja varsin kohtuullisiksi. Kaavan rakentumisen myötä alueen kasvullinen ympäristö pienenee ja rakennettu alue kasvaa.

Alueelta laaditun luontoselvityksen maastokäynnin yhteydessä alueella ei havaittu merkkejä viitasammakoista tai liito-oravista. Erillistä lepakkoselvitystä ei ole laadittu, mutta alueella ei ole rakennuksia, joissa voisi olla sopivia piilopaikkoja lepakoille. Alueen luoteiskulmassa sijaitsee yksi luonnon monimuotoisuuden vuoksi huomionarvoinen alue, joka sijoittuu teollisuustontille. Alueella sijaitsee lahoppuuta ja voi myös sijaita kolopuita, jotka tarjoaisivat suojaa lepakoille. Alue on osoitettu kaavakartalla merkinnällä luo-2 ” Paikallisesti arvokas runsaslahopuinen metsikkö. Alue tulee säilyttää nykyisen kaltaisessa tilassa” sekä myös merkinnällä sp ”säilytettävä tai istutettava puusto”, joten potentiaalinen lepakoille soveltuva alue säilytetään kaavassa. Runaslahopuinen metsikön säilyttämällä kaavan laajennus edistää elinvoimaista luonnon säilymistä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti.

5.5.9 Vaikutukset maa- ja kallioperään ja pohjavesiin

Kaavalla ei ole merkittäviä vaikutuksia alueen maaperään ja pohjaveteen eikä se oleellisesti nosta pohjaveden pilaantumisriskiä.

5.5.10 Vaikutukset vesistöön

Alueen rakentumisen myötä suunnittelualueen metsäinen pinta-ala pienenee ja liikennealueiden sekä rakennetun ympäristön osuus kasvaa. Kovien pintojen lisääntyminen kasvattaa alueelta syntyvää hulevesikertymää. Suunnittelualueen eteläpuolella, lähimmillään noin 200 metrin päässä teollisuusalueen laajennusalueesta sijaitsee Pyhäjoki, jonka suuntaan alueella syntyvät hulevedet kulkeutuvat. Asemakaavamääräyksissä on otettu huomioon Pyhäjoen läheisyys määrittämällä käsittelemään alueen hulevedet, jotta Pyhäjoen vesistön laatu ei heikenny.

5.5.11 Vaikutukset talouteen

Kaavan toteutumisella on myönteinen vaikutus Haapaveden työllisyyteen, aluelouteen ja alueen verotuloihin sekä suoraan että epäsuorasti. Alueelle syntyvä teollisuustoiminta synnyttää työpaikkoja. Lisäksi tehdas työllistää välillisesti tehtaan tuotantoa palvelevia muita toimintoja.

5.5.12 Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja terveyteen

Hankkeen ihmisiin kohdistuvia vaikutukset syntyvät pääasiassa lisääntyvän liikenteen, melun sekä maisemamuutoksen kautta. Alueella on jo teollista toimintaa,

joten teollisuusalueen laajeneminen ei tuo alueelle merkittävää muutosta. Tästä johtuen hankkeen kokonaisvaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyisyyteen arvioidaan pieniksi.

Teollisen toiminnan laajentaminen aiheuttaa liikenteen lisääntymistä, mutta sen ei oleteta vaikuttavan ihmisten terveyteen. Tosin lisääntynyt liikenne heikentää alueelle johtavien teiden liikenneturvallisuutta. Lisäksi lisääntynyt liikenne aiheuttaa melu- ja ilmapäästöjä. Varsinkin raskaan liikenteen kasvu lisää melu-, pöly- ja tärinävaikutuksia liikennereittien läheisyydessä.

Yleiseen viihtyisyyteen voi vaikuttaa myös maiseman muutokset. Se, että alueella on jo ennestään teollista toimintaa, vähentää herkkyyttä muuttuvalle maisemalle. Maisemavaikutusta on lievitetty jättämällä suunnittelualueen itäpuolella sijaitsevan pellon reunaan 20 metriä leveä vyöhyke suojapuustoa.

Alueelle syntyvän teollisuuden ei oleteta olevan merkittäviä toiminnan aikaisia suoria terveysvaikutuksia.

5.5.13 Vaikutukset ilmastoon

Vaikka asemakaavan toteutumisesta aiheutuu päästöjä, on asemakaavan laajentaminen jo olemassa olevan teollisuusalueen yhteyteen ja olevan infrastruktuurin piiriin kestävä tapa rakentaa.

6 ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Alueen toteutuminen määräytyy teollisuustonttien kysynnän mukaan.

6.1 Toteutuksen seuranta

Rakennuskannan osalta valvonta kuuluu Haapaveden kaupungin rakennusvalvonnalle.

Oulussa 1.4.2022

Sweco Infra & Rail Oy
Oulun toimisto

Juho Peltoniemi
kaavoitusarkkitehti YKS-676

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	071 Haapavesi	Täyttämispvm	14.04.2022
Kaavan nimi	Eskolanniemen teollisuusalueen asemakaavan laajennus		
Hyväksymispvm		Ehdotuspvm	01.04.2022
Hyväksyjä		Vireilletulosta ilm. pvm	
Hyväksymispykälä		Kunnan kaavatunnus	
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	6,1209	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	6,1209
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	

Ranta-asemakaava	Rantaviivan pituus [km]	
Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	6,1209	100,0	12242	0,20	6,1209	12242
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä	6,1209	100,0	12242	0,20	6,1209	12242
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnot

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	6,1209	100,0	12242	0,20	6,1209	12242
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä	6,1209	100,0	12242	0,20	6,1209	12242
TY	6,1209	100,0	12242	0,20	6,1209	12242
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

22.9.2021

päivitetty 1.4.2022

Haapaveden kaupunki

ESKOLANNIEMEN TEOLLISUUSALUEEN ASEMAKAAVAN LAAJENNUS

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)

Suunnitelmassa kerrotaan maankäyttö- ja rakennuslain 63 §:n mukaisesti, miten osallistuminen ja vuorovaikutus sekä kaavan vaikutusten arviointi tapahtuvat kaavaprosessissa.

Suunnittelualue rajattuna maanmittauslaitoksen ilmakuvan päälle.

SUUNNITTELUN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Kaavan laajennustarve perustuu kaupungin teollisuustonttitarpeeseen biojalostamon yhteydessä. Vaikka kaupungilla on teollisuustonttireserviä muualla, on noussut esille tarve saada uusia teollisuustontteja Kanteleen voiman biojalostamon yhteyteen. Tarkoituksenmukaisinta on laajentaa jo olemassa olevaa Eskolanniemen teollisuusaluetta yleiskaavassa teollisuuskäyttöön osoitetulle alueelle. Kaavan laajennusalueelle ei ole tarkoitus esittää kemianteollisuuden sallivia korttelialueita. Kaupunki on neuvotellut alueen asemakaavoittamisesta maanomistajan kanssa.

Kaavan laajennusalue käsittää n. 6,4 ha yleiskaavan teollisuus- ja varastoaluetta, joka sijoittuu jo asemakaavoitetun Eskolanniemen teollisuusalueen itäpuolelle. Alueen voimassa oleva asemakaava on vahvistettu vuonna 2019. Asemakaavan laajennusalue on esitetty seuraavalla sivulla. Tehtävä käsittää luontoselvityksen. Laadittu pohjakartta ulottuu kaavan laajennusalueelle ja asemakaavan laajennuksen lähtötietona käytetään vuonna 2017 laaditun YVA:n selvityksiä, jotka sisältävät mm. melumallinnoksen.

SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvosto on päättänyt valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista, jotka on otettava huomioon. Tavoitteet on tarkistettu, ja uudistetut tavoitteet ovat tulleet voimaan 1.4.2018. Keskeiset teemat valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa ovat:

1. Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
2. Tehokas liikennejärjestelmä
3. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
4. Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
5. Uusiutumiskykyinen energiahuolto.

Maakuntakaava

Kaava-alueella on voimassa viime vuosina kolmessa vaiheessa teemoittain uudistettu Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava:

1. vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 2.12.2013, vahvistettu ympäristöministeriössä ja tullut lainvoimaiseksi 2017.
2. vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 7.12.2016 ja saanut lainvoiman.
3. vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 11.6.2018 ja tullut lainvoimaiseksi 17.1.2022.

Lisäksi 11.10.2021 on tullut vireille Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatiminen, ja sitä koskeva osallistumis- ja arviointisuunnitelma on asetettu nähtäville. Vaihemaakuntakaavan luonnos on aikataulutettu tulemaan nähtäville kesäkuussa 2022. Kaavan laatiminen on ohjelmoitu toteutettavaksi vuosina 2021–2023

Voimassa olevassa Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa suunnittelualue on merkitty energiahuollon alueeksi (en), merkinnällä osoitetaan maakunnan energiahuollon kannalta tärkeät voimalat ja suurmuuntamoiden alueet. Lisäksi alue on merkitty seudullisesti merkittäväksi biojalostamon alueeksi (t-1). Suunnittelumääräysten mukaan biojalostamon alueen toimintojen suunnittelussa tulee ottaa huomioon lähiasutukselle aiheutuvat onnettomuus- ja päästöriskit ja pyrkiä ratkaisuihin, joissa riskit jäävät lieviksi. Alueelle johtaa pääsähköjohdon yhteystarve (z).

Alue kuuluu maaseudun kehittämisen kohdealueeseen mk-5, Pyhäjokilaakso. Suunnittelumääräysten mukaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota luonnon ja ympäristön kestäväan käyttöön, maatalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toimintaedellytyksiin, maiseman hoitoon, vesistön vedenlaadun turvaamiseen ja ulkoilureittien kehittämiseen. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee määritellä tulvan aiheuttamat rajoitukset rakentamiselle.

Alueen eteläpuolella sijaitseva Vattukylä on osoitettu kaavakartalla kylänä (at). Pohjoispuolella suunnittelualue sivuaa luonnon monikäyttöalue. Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota luontoalueiden virkistyskäyttömahdollisuuksien edistämiseen, niiden välisten reitistöjen muodostamiseen sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen. Etelässä aluetta sivuaa viheryhteystarve.

Haapajärven ranta-alueet kuuluvat maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen Pyhäjokilaakson, Mustikkamäen ja Sulkakylän kulttuurimaisema. Voimalaitosalue ei kuulu maisema-alueeseen, mutta sijaitsee maisema-alueen lähituntumassa sen reunalla.

Ote maakuntakaavojen yhdistelmäkartasta (Pohjois-Pohjanmaan liitto, yhdistelmäkartta 5.11.2018).

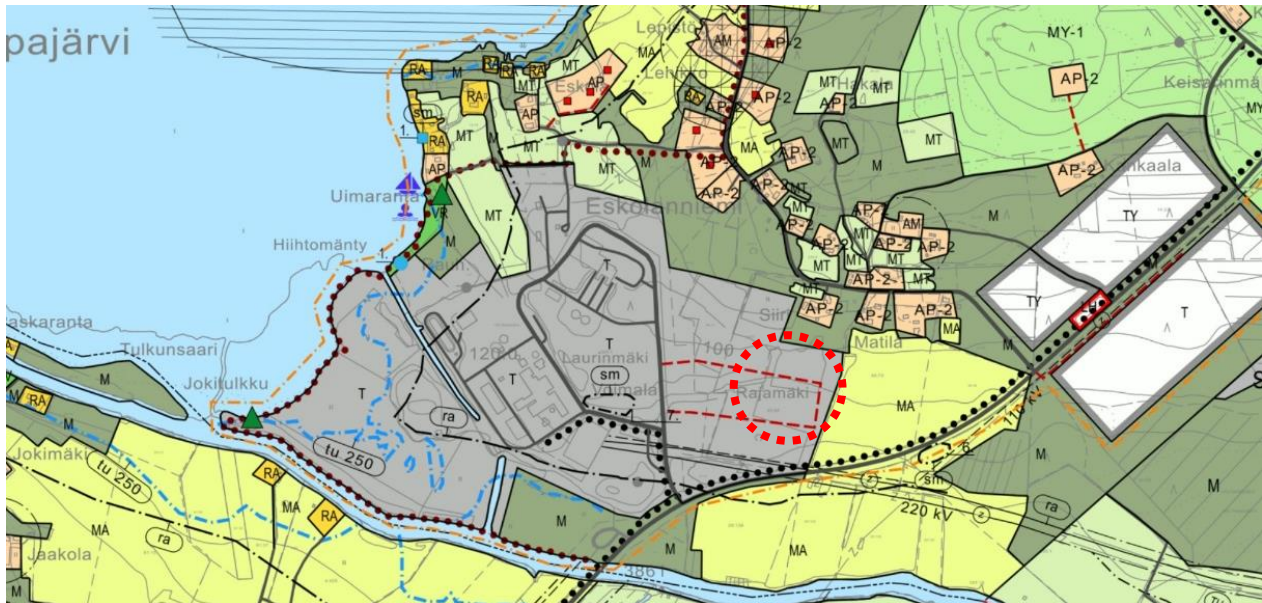
Yleiskaava

Suunnittelualueella on voimassa Haapaveden keskustan osayleiskaava 2030 (hyväksytty 21.3.2011). Yleiskaavassa pääosa Haapajärven, Pyhäjoen ja Turvetien väliin rajautuvista alueista on määritelty teollisuus- ja varastoalueeksi (T). Teollisuusaluetta ympäröivät pohjoisessa ja etelässä maa- ja metsätalousvaltaiset alueet (M) ja (MT). Turvetien varressa teollisuusalueen itäpuolella sijaitsevat peltoalueet on osayleiskaavassa osoitettu maisemallisesti arvokkaina peltoalueina (MA).

Osayleiskaavassa osoitetuilla ranta-alueilla (ra) asemakaavoitetun alueen ulkopuolella rakennuslupa vaatii MRL 72 § mukaisen poikkeamiskäsittelyn. Ranta-alueet on merkitty kaavassa myös tulvauhan alaisiksi alueiksi (tu 250). Tulvauha tulee huomioida rakentamisessa ja sijoittaa kosteudelle alttiit rakenteet korkeammalle kuin + 89.50 (N60).

Keskellä teollisuusaluetta on muinaismuistoalue (sm 7 Ivo). Alueella sijaitsee muinaismuistolaila (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Muinaisjäännöskohteen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on pyydettävä Museoviraston lausunto.

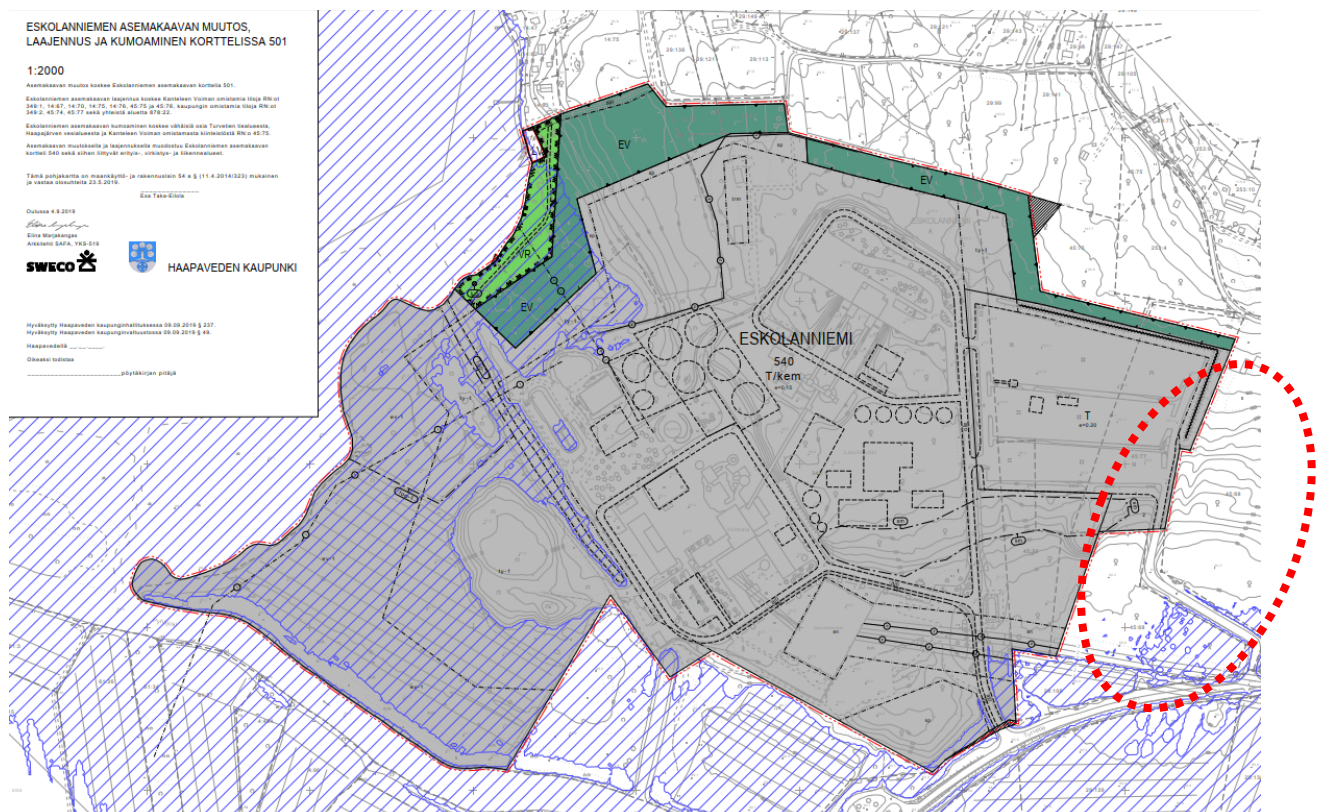
Teollisuusalueen luoteispuolella Haapajärven ranta-alue on retkeily- ja ulkoilualue (VR). Rannassa sijaitseva luonnonsuojelulaila suojeltu Hiihtomänty on osoitettu kaavassa kulttuuriympäristössä olevana kohteena, joka säilytetään jälkipolville. Sen koillispuolella rannassa on uimaranta ja venevalkama sekä virkistyskohde, ulkoilu- ja retkeilyreitistöön liittyvä pysähdyspaikka. Myös niemen kärjessä jokisuussa on virkistyskohde. Haapajärven ja Pyhäjoen rantoja myöten kulkee ohjeellinen ulkoilureitti. Alueelle johtaa Turvetien varresta ohjeellinen kevyen liikenteen reitti.

Ote voimassa olevasta yleiskaavasta, suunnittelualueen likimääräinen sijainti ympyröity punaisella katkoviivalla. (Haapavesi, Keskustan osayleiskaava 2013).

Asemakaavat

Suunnittelualue on asemakaavaton. Alue rajautuu 9.9.2019 hyväksyttyyn asemakaavaan, jossa Eskolanniemen teollisuusalue on osoitettu Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi (T) sekä Teollisuus ja varastorakennusten korttelialueeksi, jolle saa sijoittaa merkittävän, vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen (T/kem).

Ote voimassa olevasta asemakaavasta, johon suunnittelualue rajoittuu. Suunnittelualueen likimääräinen sijainti ympyröity punaisella katkoviivalla.

Rakennusjärjestys

Haapaveden kaupunginvaltuusto on hyväksynyt rakennusjärjestyksen 11.6.2018.

Asemakaavan pohjakartta

Suunnittelualueelle on laadittu uusi asemakaavan pohjakartta vuonna 2019.

VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Vaikutusten arvioinnin tarkoituksena on jo suunnittelun aikana saada tietoa suunnitteluratkaisujen merkityksestä ja siten parantaa lopullisen suunnitelman laatua. Asemakaavan muutoksen toteuttamisen välittömiä ja välillisiä vaikutuksia arvioidaan suunnittelun yhteydessä (MRL 9 §, MRA 1 §).

Suunnittelun yhteydessä arvioidaan kaavamuutoksen vaikutuksia ensisijaisesti suunnittelualueen välittömään lähiympäristöön. Todennäköisesti merkittävimpiä ovat vaikutukset asuinympäristöön, maisemaan, virkistykseen ja liikenteen toimivuuteen. Vaikutusten arvioinnissa hyödynnetään lähteenä Biojalostamon ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä vuonna 2017 laadittua meluselvitystä. Lisäksi alueelle laaditaan luontoselvitys.

OSALLISET

Maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:n mukaan kaavoituksen osallisia ovat maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työnteekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Lisäksi osallisia ovat viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Osallisille ja kunnan jäsenille varataan mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavan vaikutuksia sekä lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.

Osallisia ovat:

Kaava-alueen maanomistajat, yritykset ja toimijat

- Lähialueen maanomistajat, asukkaat ja yritykset
- Kunnan toimielimet ja viranhaltijat, joiden toimialaa asia koskee
- Pohjois-Pohjanmaan liitto
- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
- Pohjois-Pohjanmaan museo
- Jokilaaksojen pelastuslaitos
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES)
- Elenia Verkko Oy
- Elisa Oyj
- Haapaveden Energia Oy
- Perusturvalautakunta
- Rakennus- ja ympäristölautakunta
- Ympäristöterveyslautakunta
- Haapavesi-Seura

ALUSTAVA AIKATAULU JA OSALLISTUMINEN

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan kaavan luonnos- ja ehdotusvaiheen nähtävilläpitojen yhteydessä.

Kaavaan liittyvät asiakirjat ovat nähtävillä olojen yhteydessä esillä kaupungintalolla sen aukioloaikana ja lisäksi kaupungin internet-sivuilla (www.haapavesi.fi/asuminen ja [elaminen/tekniset palvelut/kaavoitus ja tontit](http://www.haapavesi.fi/elaminen).)

AJANKOHTA	TYÖVAIHE	SUORITUS, TIEDOTTAMINEN, OSALLISTUMINEN
8-10/2021	Aloitus- ja selvitysvaihe	Kootaan tavoitteet ja lähtötiedot. - Vireilletulokuulutus: OAS nähtäville - Luontoselvitys
1-2/2022	Valmistelu-vaihe	Asemakaavaluonnoksen valmistelu ja nähtävilläolo (tammi-helmikuussa 2022) valmisteluvaiheen kuulemista varten. - Kaavaluonnoksen nähtävillä olon aikana järjestetään kaikille kaupunkilaisille avoin keskustelutilaisuus - Osalliset voivat jättää mielipiteensä luonnoksesta - Keskeisiltä viranomaisilta pyydetään lausunnot Saatuihin mielipiteisiin ja lausuntoihin laaditaan vastineet. 1. viranomaisneuvottelu
3-5/2022	Kaavaehdotus	Ehdotuksen valmistelu ja nähtävilläolo (huhti-toukokuussa 2022) - Osalliset voivat jättää muistutuksia ehdotuksesta - Keskeisiltä viranomaisilta pyydetään lausunnot Saatuihin muistutuksiin ja lausuntoihin laaditaan vastineet. Jos oleellisia muutoksia kaavaan ei tule, ehdotus saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksymiskäsittelyyn.
6/2022	Hyväksyminen	Kaavan tarkistaminen / täydentäminen hyväksymiskäsittelyyn Kaupunginvaltuusto hyväksyy kaavan. Hyväksymispäätöksestä on 30 päivän valitus aika. Mikäli kaavasta ei esitetä valituksia, kaava vahvistuu.

SUUNNITTELUN ORGANISOINTI

Asemakaava tehdään konsulttityönä Sweco Infra & Rail Oy:ssä. Kaavoitusta ohjaa Haapaveden kaupungin kaavoituksesta vastaavat viranhaltijat. Keskeiset tahot päätöksen teossa ovat Haapaveden tekninen lautakunta, kaupunginhallitus ja kaupunginvaltuusto.

YHTEYSTIEDOT

Haapaveden kaupunki:

Kirjalliset mielipiteet tai muistutukset osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä kaavaluonnoksesta ja kaavaehdotuksesta toimitetaan sähköpostilla osoitteeseen haapaveden.kaupunki@haapavesi.fi tai kirjeitse osoitteeseen Haapaveden kaupunki, PL 40, 86601 Haapavesi.

maankäyttöpäällikkö Paulos Teka, puh. 044 7591 206, paulos.teka@haapavesi.fi

Sweco Infra & Rail Oy:

kaavoitusarkkitehti Juho Peltoniemi, puh. 040 624 1802, juho.peltoniemi@sweco.fi

ELY-keskus edistää ja ohjaa Haapaveden kaavoitusta ja vastaa kaavojen viranomaisohjauksesta vaikutuksiltaan valtakunnallisten ja merkittävien maakunnallisten asioiden osalta. Haapaveden kaavojen viranomaisohjauksesta vastaa Elina Saine, etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi.

LUONTOSELVITYS, ESKOLANNIEMEN ASEMAKAAVAN LAAJENNUS

HAAPAVESI

TYÖNUMERO 23702220

Sisällysluettelo

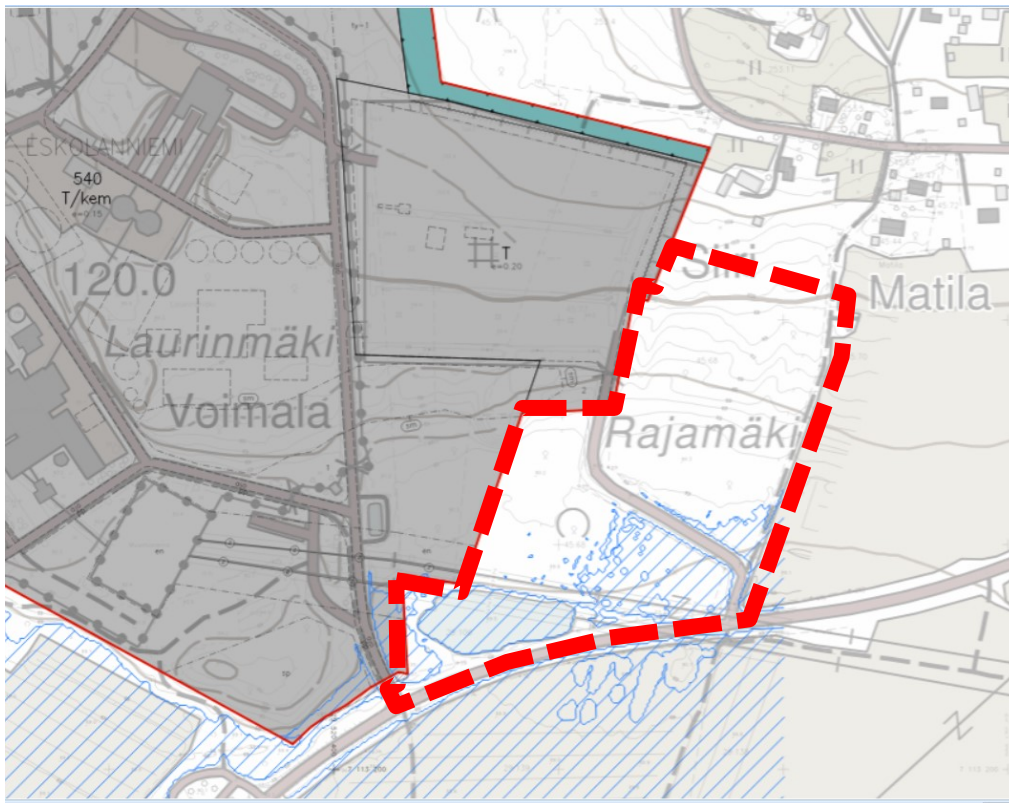
1 Johdanto.....	3
2 Menetelmät.....	4
3 Alueen yleiskuvaus.....	4
6 Kasvillisuus.....	6
7 Luontodirektiivin liitteen IV lajit	8
Viitasammakko.....	8
Liito-orava	9
Lepakot	11
6 Linnusto ja muu eläimistö	12
7 Luontoarvot	12
7.1 Suojelu- ym. alueet	12
7.2. Arvokkaat luontokohteet	12
7.3 Huomionarvoiset lajit	13
8 Yhteenveto ja suositukset.....	14
9 Lähteet	14

1 Johdanto

Luontoselvitys on tehty Haapaveden Eskolanniemen asemakaavan laajennusta varten. Luontoselvityksessä kuvataan alueen luonnon yleispiirteet ja luontoarvojensa puolesta arvokkaat ja huomioitavat kohteet sekä annetaan suositukset maankäytölle alueen luontoarvojen huomioimiseksi. Luontoselvitys on laadittu maankäyttö- ja rakennuslain vaatimalla tarkkuudella.

Arvokkaat luontotyytit, uhanalaisen, luontodirektiivin mukaisen sekä muun huomionarvoisen lajiston esiintyminen on selvitetty olemassa olevan tiedon (Lajitietokeskus laji.fi) ja maastokartoituksen perusteella. Luontoselvitys painottuu kasvillisuuteen ja luontotyyppisiin. Luontodirektiivin liitteen IV a lajin viitasammakon esiintymistä on kartoitettu erillisellä kartoituksella. Selvityksen on tehnyt FM biologi Aija Degerman Sweco Infra & Rail Oy:n Oulun toimistosta.

Selvitysalue on vanhaa metsittynyttä peltoa. Turvetien varressa on pieni kaivettu lampi. Selvitysalueen raja on esitetty kuvassa 1.

Kuva 1 Selvitysalueen raja (kaava-alue) on esitetty punaisella rajauksella.

2 Menetelmät

Luontoselvityksessä on huomioitu luonnonsuojelulain 29 § suojellut luontotyytit, metsälain 10 § erityisen tärkeät elinympäristöt ja vesilain 11 § luontotyytit sekä uhanalaiset luontotyytit (Kontula ja Raunio 2018) ja muut luontoarvojensa puolesta huomioitavat kohteet. Uhanalaisen, luontodirektiivin mukaisen sekä muun huomionarvoisen lajiston esiintyminen on selvitetty olemassa olevan tiedon (laji.fi) ja maastokartoitusten perusteella.

Lähtötietoina selvityksessä on käytetty aiemmin tehtyjä selvityksiä, peruskarttoja, ilmakuvia ja ympäristöhallinnon tietokantojen (Karpalo, Lajitietokanta Laji.fi, 10.5.2021) tietoja. Alueen luonnoloja on kuvattu Kanteleen Voima Oy:n Biolajostamon ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa (Åf Consult Oy 2017). Tässä yhteydessä ei ole tehty maastokäyntejä. Eskolanniemen asemakaavaa varten on tehty luontoselvitys (Sweco Ympäristö Oy, 2019), joka koskee teollisuusalueen länsi- ja eteläpuolista aluetta. Kaikki luontoselvityksessä käytetyt lähteet on esitetty selvityksen lopussa.

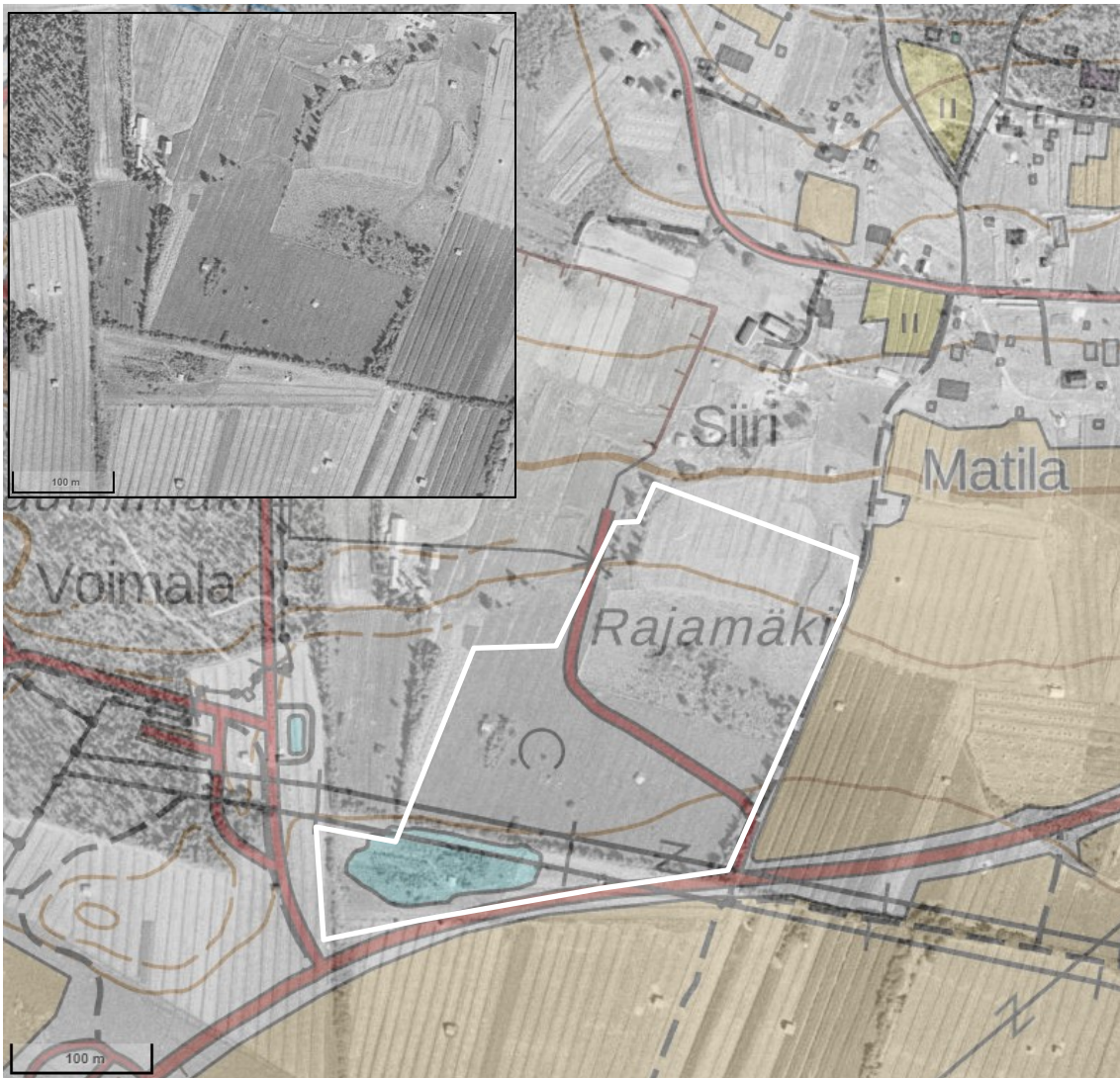
Kasvillisuutta ja luontotyyppejä kartoitettiin maastokäynnillä 23.6.2021. Alueelle on tehty erillinen luontodirektiivin liitteen IVa lajin viitasammakon selvitys 11.5.2021. Viitasammakonselvityksen aikaan sää oli puolipilvinen ja tyyni, lämpötila oli noin 21 °C.

3 Alueen yleiskuvaus

Selvitysalue sijaitsee Haapaveden Eskolanniemessä Turvetien varrella. Alueen itäpuolella ja alueen ulkopuolella Turvetien eteläpuolella on avointa viljelykäytössä olevaa peltoa ja pohjoispuolella on asutusta. Selvitysalueen länsipuolella on Kanteleen Voima Oy:n teollisuuslaitoksen varastointialue.

Lähes koko alue on ollut aikoinaan avointa peltoa (kuva 2). Viljelykäytön loputtua alue on metsittynyt ja kasvaa nykyisin lehtimetsää. Peltojen sarkaojat ovat edelleen näkyvissä ja aluskasvillisuus on heinävaltaista. Rajamäen rinne selvitysalueen pohjoisosassa on ollut todennäköisesti laitumena. Piikkilankaa löytyy vielä maastosta. Vanhoissa ilmakuvissa (kuva 2) tällä alueella on jonkin verran puustoa. Nykyisin koko selvitysalue on metsittynyt ja alueelle on rakennettu teitä (Turvetie ja voimalan tiet). Turvetien varteen on kaivettu lampi, jonka ylittää voimalinja. Lampea ei näy vuoden 1989 peruskartalla (vanhatkartat.fi), mutta vuoden 1993 ilmakuvassa (historialliset kartat, Paikkatietoikkuna.fi) se näkyy. Selvitysalueen länsipuolella on ollut talo (kuva 2). Talonpaikasta kertoo suurempi puusto ja metsästä löytyneet pata ja hevosvetoiset työkalut. Rakennuksia ei ole jäljellä. Osa talonpaikasta on jäänyt varastoalueen alle.

Selvitysalue on rajattu ilmakuvaan vuodelta 1951 kuvassa 2 ja vuoden 2020 ilmakuvaan kuvassa 3. Kuvia vertaamalla näkee muutoksen viljelysmaasta rakennetuksi ja metsittyneeksi alueeksi.

Kuva 2 Alueen raja-
aus il-
makuvassa
vuodelta
1951. Taustalla
nykyinen
maastokartta.
Ylhäällä
vasemmalla
alue ilma-
kuvassa
vuonna
1951. (Maanmittauslaitos, Historialliset kartat, Paikkatietoikkuna.fi)

Kuva 3. Ilmakuva alueesta vuodelta 2020 (Maanmittauslaitos). Selvitysalue on rajattu kuvaan valkoisella viivalla. Kiinteistörajat näkyvät punaisina viivoina.

6 Kasvillisuus

Turvetien varressa olevan lammikon etelärannalla kasvaa koivua, kasvillisuus on heinä- ja sara-valtaista. Lammen luona pensaskerroksessa on vadelmaa, punaherukkaa ja metsäruusua. Tien varressa on niittykasvillisuutta, kuten koiranputkea ja maitohorsmaa sekä matalia kuivan niityn kasveja, kuten siiankärsäkö ja kissankello. Turvetien varressa kasvaa myös vieraslaji komealu-piini.

Voimalinjan alla kasvillisuus on pensaikkoista. Linjan pohjoispuolen alueella on puusto koivuval-taista. Aluskasvillisuudessa vallitsevat heinät ja pensaskerroksessa pajut. Aluskasvillisuudessa on paikoin runsaasti metsäalvejuurta. Puulajistoon kuuluu myös raita, tuomi, pihlaja, leppä ja haapa. Voimalalle vievän tien varressa kasvaa myös kuusta.

Läjitäsalueen itäpuolella Rajamäen loivasti etelään viettävällä rinteellä aluskasvillisuus on rehe-vää, paikoin lehtomaista. Lajistoon kuuluu mm. ojakellukka, mansikka, käenkaali ja pohjakerrok-sen lehtisammalet. Mäen alaosassa puustoa on harvennettu. Täällä kasvillisuus on mesiangervo-ja nokkosvaltaista korkeaa niittykasvillisuutta. Ylempänä rinteessä on lahoppuustoa ja ojan reu-nalla joitakin isoja kuusia. Alueen koillisosassa on vielä avoin niittyala, jossa kasvillisuus on

heinäistä tuoretta niittyä. Lajistoon kuuluu ruohovartisista lajeista mm. mesiangervo, siankär-
sämö, niittynätkelmä, hiirenvirna, kissankello ja heinätähtimö sekä metsäalvejuuri.

Kuva 4 Lampi Turvetien varressa. Kuva lounaasta koillisen suuntaan.

Kuva 5 Selvitysalue on koivuvaltaista metsittynyttä entistä peltoa.

Kuva 6 Rajamäessä on paikoin runsaasti lahoppuustoa. Aluskasvillisuus on lehtomaista. Alue on aikoinaan ollut harvapuustoista laidunmaata.

7 Luontodirektiivin liitteen IV lajit

Viitasammakko

Alueelle on tehty erillinen viitasammakkoselvitys kartoittamalla lajin esiintymistä maastossa toukokuussa 2021.

Viitasammakko on luontodirektiivin liitteen IV (a) laji. Viitasammakko on koko maassa rauhoitettu. Se ei ole uhanalainen. Viitasammakko on tavallisen, eli ruskosammakon näköinen laji. Viitasammakolla on mm. terävämpi kuono ja se on kooltaan pienempi. Viitasammakot ovat helpoimmin havaittavissa ja tunnistettavissa kutuaikaisesta ääntelystään, joka poikkeaa ruskosammakon äänestä. Ääntelyä havainnoimalla voidaan saada myös käsitys viitasammakoiden lukumääristä. Kutuaika ajoittuu viitasammakolla yleisesti huhtikuun puolesta välistä kesäkuun alkuun maantieteellisestä sijainnista ja kevään etenemisestä riippuen ja kestää noin pari viikkoa. Pienillä esiintymisalueilla kutu voi kestää vain muutaman päivän. (Sammakkolampi.fi; SYKE)

Viitasammakkoa esiintyy Haapaveden alueella. Lähin havainto on selvitysalueesta noin 7 km itään Piipsannevalta.

Viitasammakon esiintymistä tarkasteltiin maastokäynnillä 11.5.2021. Turvetien varrella olevan lammen alueelta. Lajista ei tehty havaintoja. Olosuhteet olivat otolliset viitasammakon kutemiseen. Sää oli lämmin ja poutainen ja lämpötila oli noussut nopeasti viileämmän jakson jälkeen. Kaivettu lampi on melko jyrkkäreunainen ja rantakasvillisuuden vyöhyke lammen reunalla on

kapea. Lampeen on istutettu kaloja, joten se ei ole sammakoiden kutupaikaksi suojainen, eikä siksi todennäköinen viitasammakon kutupaikka.

Liito-orava

Suomessa liito-oravan esiintymisaluetta on Etelä-, Keski- ja Itä-Suomi Oulu-Kuusamo-linjan eteläpuolella. Liito-oravan elinympäristöä ovat varttuneet sekametsät, joissa on ravinto- ja pesäpuiksi sopivia lehtipuita, erityisesti haapaa, mutta myös koivua ja leppää, sekä suojaavia havupuita, erityisesti varttuneita kuusia. Liito-oravan elinpiiriin kuuluu ydinalueita, joita se käyttää pääasiassa ruokailemiseen. Liito-oravalla voi olla käytössään useita pesiä vuoden aikana sekä päiväaikaisina levähdyspaikkoina että poikasten kasvatukseen. Liito-oravan biologian kannalta tärkeää on liikkuminen pesä- ja ruokailupaikkojen välillä sekä liikkuminen elinpiiriltä toiselle. Dispersioivat nuoret liito-oravat sekä aikuiset urokset liikkuvat laajemmin kuin aikuiset naaraat. Liikkumiseen liito-orava tarvitsee sopivia kulkuyhteyksiä. Tällaisia ovat varttuneet metsät, korkea puusto ja metsäiset/puustoiset yhteydet sopivien alueiden välillä. (laji.fi; Nieminen ja Ahola 2017; Ympäristöministeriö 2001)

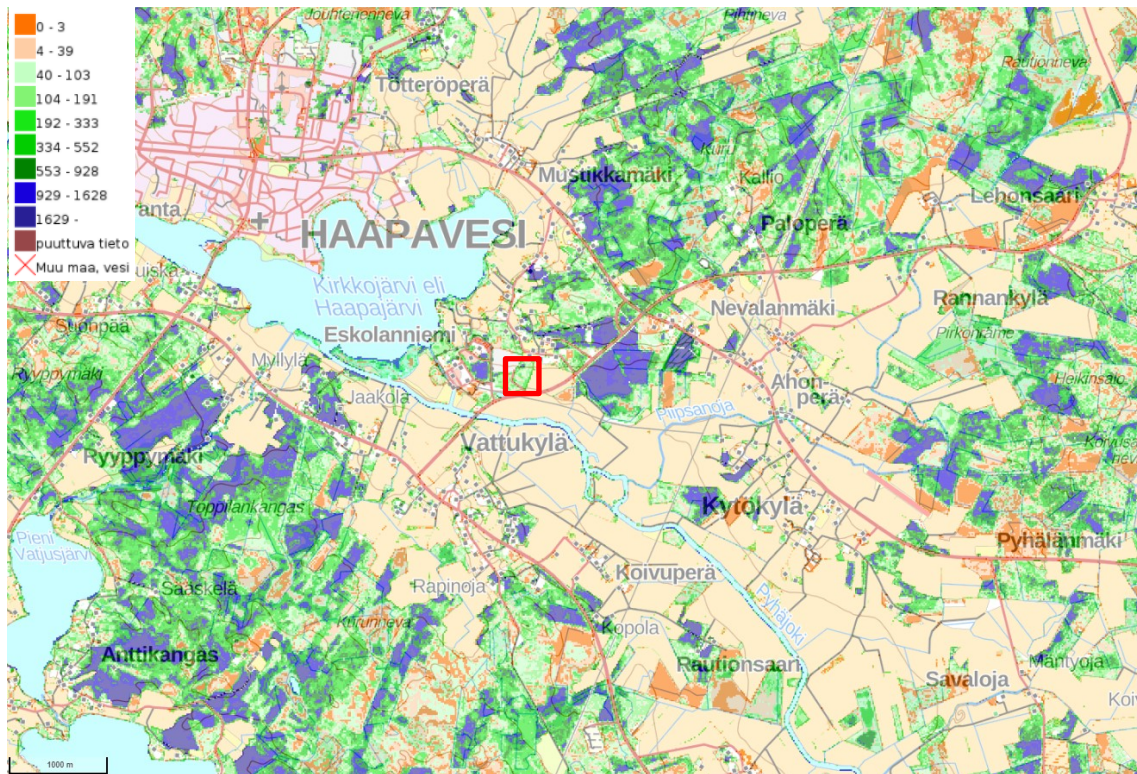
Kaava-alueella ei ole kuusivaltaista metsää, mutta joitakin varttuneita kuusia ja vanhempaa lehtipuustoa on alueen luoteiskulmalla. Kaava-alueen ulkopuolella kuusta kasvaa aidatulla voimala-alueella Laurinmäessä. Kuusikkoa on hieman myös voimala-alueen ja kaava-alueen väliin jäävällä alueella voimalan tien itäpuolella. Näillä alueilla, lukuun ottamatta aidattua voimala-aluetta, tarkasteltiin liito-oravan jälkiä (papanoita puiden alla) toukokuun ja kesäkuun 2021 maastokäyntien yhteydessä. Liito-oravasta ei tehty havaintoja.

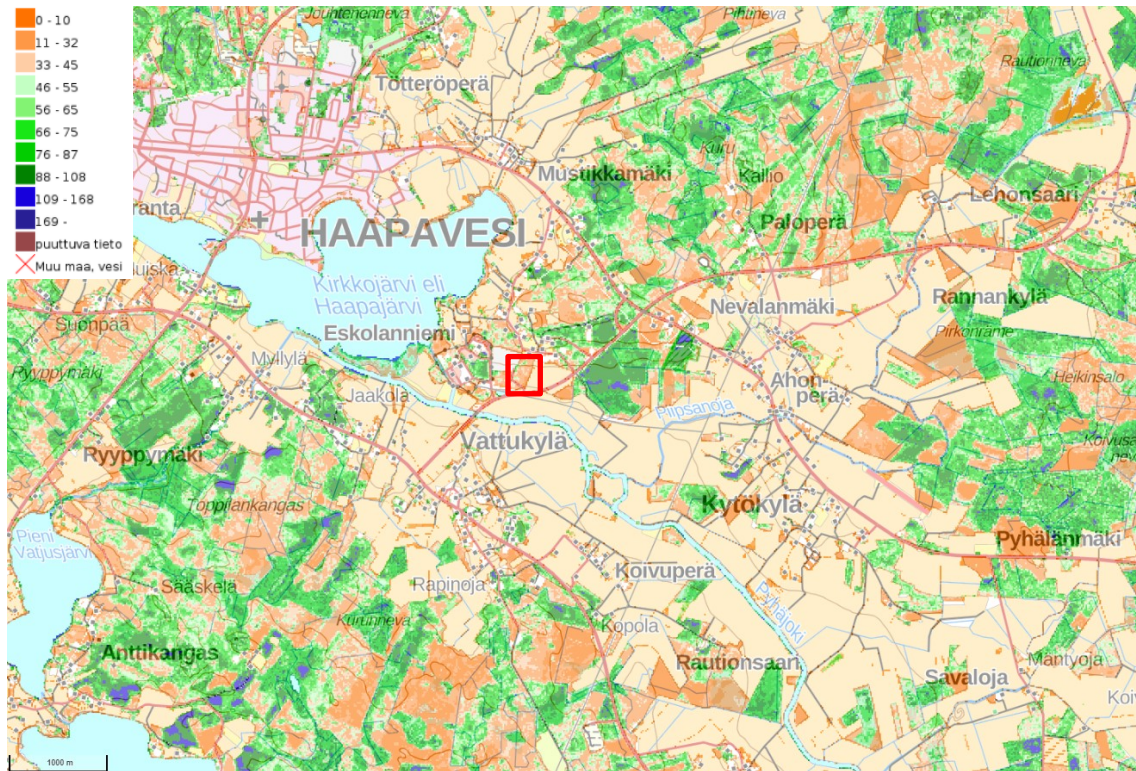
Kuva 7. Maastokäynneillä toukokuussa ja kesäkuussa 2021 kuljetut reitit.

Liito-oravasta on Haapaveden kunnan alueelta kaksi havaintoa aivan kunnan länsiosista ja yksi Osmankijärveltä. Etäisyyttä näille on noin 13–16 km. Kaava-alue ei siis sijaitse liito-oravan levinneisyyden ydinalueella. Kuvissa 8 ja 9 on esitetty lähialueen metsien kuusivaltaisuus (kuva 8) ja puuston ikä (kuva 9) monilähteisen valtakunnan metsien inventoinnin kartta-aineiston 2019

mukaan (Paikkatietoikkuna.fi, aineisto Luonnonvarakeskus). Kaava-alueen ympäristössä on kyllä kuusivaltaisia metsiä, mutta vanhaa puustoa on vain pienialaisesti.

Kuva 8. Biomassa, kuusi, elävät oksat 2019 (10 kg/ha) valtakunnan metsien inventointiaineiston (Luonnonvarakeskus) mukaan. Kartta Maanmittauslaitos, Paikkatietoikkuna.fi. Kaava-alueen likimääräinen sijainti on esitetty punaisella neliöllä.

Kuva 9. Biomassa, kuusi, elävät oksat 2019 (10 kg/ha) valtakunnan metsien inventointiaineiston (Luonnonvarakeskus) mukaan. Kartta Maanmittauslaitos, Paikkatietoikkuna.fi. Kaava-alueen likimääräinen sijainti on esitetty punaisella neliöllä.

Lepakot

Suomessa esiintyy 13 lepakkolajia, jotka kaikki ovat luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeja. Haapaveden korkeudella tavallisin laji on pohjanlepakko. Myös viiksisiippa on kunnan alueelta tavattu. Pohjanlepakon tapaa yleensä samalta paikalta läpi lentokauden. Sen saalistusalueet ovat yleensä päiväpiilopaikan lähellä. Saalistusalueet ovat monipuolisia, niiksi kelpaavat metsät, kaupunkiolosuhteet, pellonreunat, pihat ja vesistöjen läheisyys. Pohjanlepakko suosii saalistusalueenaan melko avaria maisemia. Viiksisiippalajit saalistavat useimmiten metsäisissä maisemissa ja karttavat varsinkin valoisia alueita. Päiväpiilopaikka voi olla rakennuksen vintissä ja talvehtimisaikana luolissa. (Suomen lepakkotieteellinen yhdistys, 2012).

Lepakkonaaraat muodostavat lisääntymisyhdyskuntia, missä ne synnyttävät poikasensa (luonnon suojelelain turvaama lisääntymis- ja levähdyspaikka). Loppukesällä lepakot hajaantuvat ruokailemaan laajemmalle alueelle ja kauemmas pesimäyhdyskunnista. Lepakot viettävät talvensa

horroksessa. Tyypillisesti lepakoille mieluisia ovat pienipiirteiset maisemat, joissa on vanhoja rakennuksia ja kolopuita päiväpiiloiksi sekä reheviä saalistusalueita, kuten vesistöjen rantoja ja rantametsiä.

Kaava-alueella ei ole tehty erillistä lepakkoselvitystä. Kaava-alueella ei ole rakennuksia, joissa voisi olla lepakoille sopivia piilopaikkoja. Huomionarvoisena luontokohteena (kappale 7.2) on rajattu metsäalue selvitysalueen luoteiskulmasta. Tällä alueella on lahoppua ja voi olla kolopuitakin.

6 Linnusto ja muu eläimistö

Alueelle ei ole tehty erillisiä pesimälinnustoselvitystä tai muun eläimistön selvityksiä. Maastokäyntien lintuhavaintoja olivat peippo, räkättirastas, lehtokurppa, harakka, talitiainen, pajulintu ja västäräkki. Selvitysalueen ulkopuolen pelloilla havaittiin mm. töyhtöhyppä, taivaanvuohi, tuulihaukka ja kuovi, jotka ovat avoimien ympäristöjen lajeja.

Eskolanniemen voimalan länsipuolelle on tehty linnustoselvitys (Sweco Ympäristö Oy 2019). Huomionarvoisia lajeja siinä olivat mm. harakka, punavarpunen ja viherpeippo, joille sopivaa ympäristöä on selvitysalueellakin.

Selvitysalueen länsipuolella on hiekkaiseen rinteeseen kaivettu ketun pesä, jossa ei näkynyt liikettä maastokäyntien aikaan. Muita nisäkäshavaintoja oli orava. Rajamäessä oli hirvelle laitettu suolakivi ja sen luo riistakamera. Myös metsässä Siirin talon eteläpuolella oli riistakamera.

7 Luontoarvot

7.1 Suojelu- ym. alueet

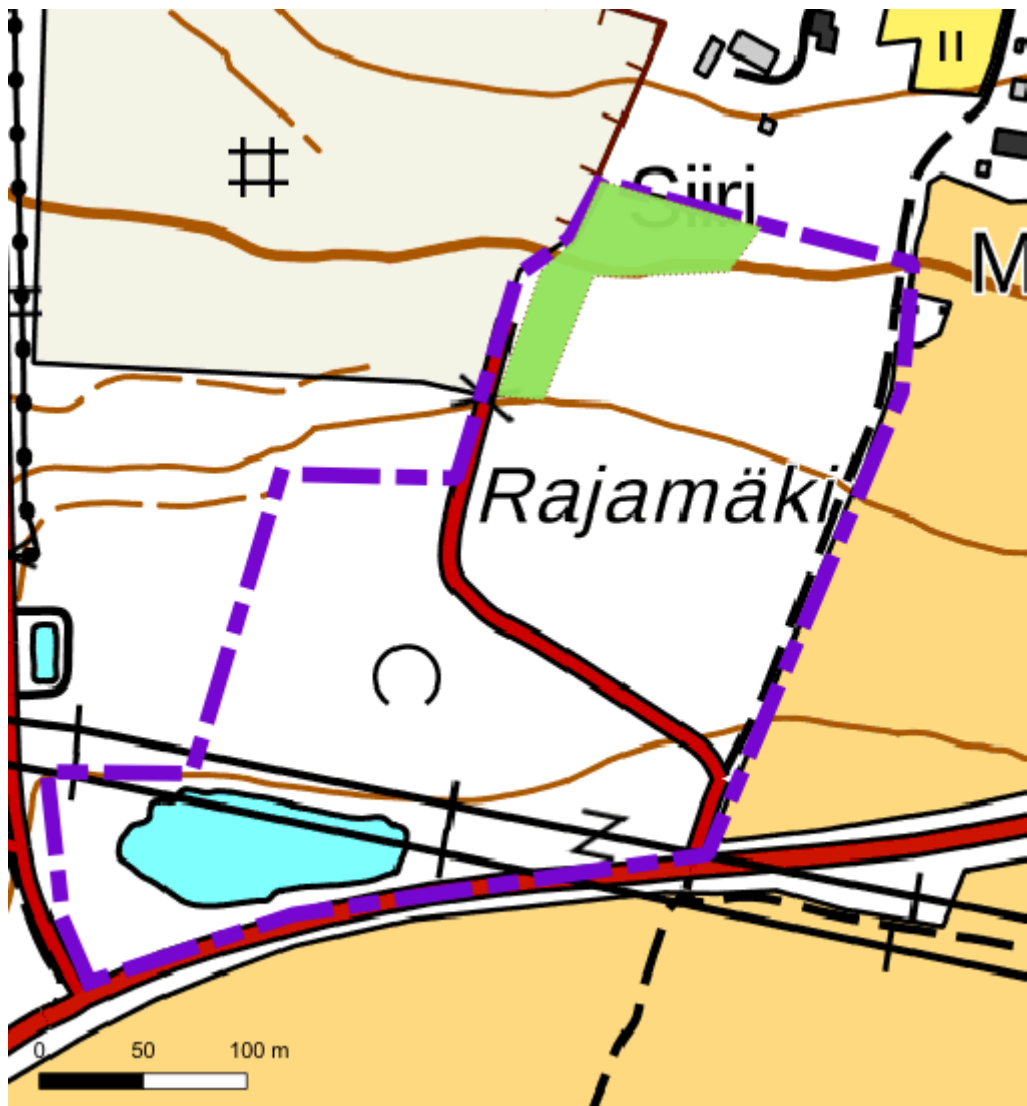
Alueella tai sen lähiympäristössä ei ole Natura-alueita, luonnonsuojelualueita, luonnonsuojeluohjelmiin kuuluvia kohteita tai muita huomioitavia alueita. Ympärillä ei ole kansainvälisesti (IBA), Suomen (FINIBA) tai maakunnallisesti (MAALI) tärkeitä lintualueita (Birdlife, 2019) eikä geologisesti arvokkaita alueita (kalliot, kivikot, moreenimuodostumat, tuuli- ja rantakerrostumat). Lähin Natura-alue on Haapaveden lintuvedet ja suot (FI1100001), joka sijaitsee noin 5,7 km selvitysalueen pohjoispuolella. Lähin yksityismaan luonnonsuojelualue sijaitsee 2,2 km selvitysalueesta itään (Kotimetsä YSA230874).

7.2. Arvokkaat luontokohteet

Kaava-alueella ei esiinny luonnonsuojelulain, metsälain tai vesilain mukaisia suojeltuja luontotyyppejä eikä uhanalaisia luontotyyppejä.

Huomionarvoisena luontokohteena on rajattu metsäalue selvitysalueen luoteiskulmasta. Tällä alueella on joitakin vanhempia puita, kuusia ja koivuja, sekä runsaasti lahoppua. Aluskasvillisuus on rehevää ja jopa lehtomaista. Alue on mahdollisesti ollut aikoinaan laitumena Siirin talolle

saakka. Vanhoissa ilmakuvissa alueella on harvaa puustoa (Maanmittauslaitos, Paikkatietoik-
kuna, kartat v. 1948, 1951). Ympäröivät alueet ovat olleet avointa peltoa. Ympäristöstään erot-
tuva alue on rajattu luonnon monimuotoisuutta lisäävänä kohteena, vaikka se ei olekaan luon-
nontilaista metsää. Alueen linnustoon kuuluvat mm. rastaat. Alueen rajausta on esitetty kuvassa
7.

Kuva 10 Runsaslahopuustoinen metsikkö selvitysalueen luoteisosassa on huomionarvoinen luontokohde.

7.3 Huomionarvoiset lajit

Luonnontieteellisen keskusmuseon Lajitietokannassa (laji.fi tietopyyntö 21.4.2021) ei ole ha-
vaintoja uhanalaisista, luontodirektiivin mukaisista tai muista huomioitavista lajeista eikä niitä
maastokäynnilläkään havaittu.

8 Yhteenveto ja suositukset

Selvitysalueella tai sen ympäristössä ei ole suojelu- tai muita arvokkaita alueita. Selvitysalueella ei esiinny uhanalaista tai muuta huomionarvoista lajistoa. Alue on metsittynyttä entistä peltoa ja laidunmaata. Huomionarvoinen luontokohde on runsaslahopuustoinen alue selvitysalueen luoteisnurkassa. Alue on hyvä ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa luonnon monimuotoisuutta lisäävänä kohteena.

9 Lähteet

Birdlife, 2019. Tärkeitä lintualueet. <https://www.birdlife.fi/suojelu/alueet/> (luettu 21.4.2021)

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A ja Liukko, U.-M. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 703 s.

Luonnonsuojelulaki 20.12.1996/1096

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961096> (luettu 21.4.2021)

Metsälaki 12.12.1996/1093

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961093> (luettu 21.4.2021)

Kontula, T. ja Raunio, A. (toim.) 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus. Suomen ympäristö 5/2018. Osat I ja II. Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö, Helsinki.

Sammakkolampi.fi Osoitteessa: <http://www.sammakkolampi.fi/lajit/viitasammakko.html>

Sweco Ympäristö Oy, 2019. Luontoselvitys, Eskolanniemen asemakaava.

SYKE, lajiesittelyt: Viitasammakko Osoitteessa: <https://www.ymparisto.fi/download/no-name/%7B1F049E9D-689F-4461-89E7-522AB7234F09%7D/38059>

Söderman, T. 2003: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi - kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. Ympäristöopas 109. Suomen Ympäristökeskus. Luonto ja luonnonvarat. 196 s.

Valkama, J., Vepsäläinen, V. ja Lehtikainen, A. 2011. Suomen III Lintuatlas. Luonnontieteellinen keskusmuseo ja ympäristöministeriö. <http://atlas3.lintuatlas.fi/> (YVA-selostuksen 2017 mukaan)

Vesilaki 27.5.2011/587

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110587> (luettu 21.4.2021)

ÅF-Consult Oy, 2017. Kanteleen Voima Oy, Biojalostamon ympäristövaikutusten arviointi.

Ympäristökarttapalvelu Karpalo 2.1

<https://www.wp2.ymparisto.fi/Karpalo/SilverlightViewer.aspx> (luettu 21.4.2021)

OA-SUUNNITELMAN VASTINEET

PROJEKTIN NIMI ESKOLANNIEMEN TEOLLISUUSALUEEN ASEMAKAAVAN LAAJENNUS	KAAVAN LAATIJA Juho Peltoniemi	PÄIVÄYS 2021-24-11
---	-----------------------------------	-----------------------

Asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma pidettiin yleisesti nähtävillä 4.10.–4.11.2021 mielipiteitä ja lausuntoja varten. Asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatiin nähtävilläolon aikana viisi lausuntoa. Nähtävilläolon jälkeen saatiin OA-suunnitelmasta ELY-keskukselta kommentti. Ohessa on koottuna osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatu palaute sekä niihin laaditut vastineet.

Lausunnot

Jokilaaksojen pelastuslaitoksen lausunto:

Haapaveden kaupunki on lähettänyt Jokilaaksojen pelastuslaitokselle lausuntopyynnön Eskolanniemen teollisuusalueen asemakaavan laajennuksen vireilletulosta sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävilläolosta. Pelastusviranomainen on tutustunut asiakirjoihin ja toteaa, ettei kaavoituksen tässä vaiheessa ole huomautettavaa.

Pelastusviranomainen antaa lausuntonsa asemakaavaluonnoksesta.

Kaavoittajan vastaus:

Pelastusviranomaisella ei ole kaavoitusprosessin tässä vaiheessa huomautettavaa.

Rakennus- ja ympäristölautakunnan lausunto:

Rakennus- ja ympäristölautakunnalla ei ole huomautettavaa Eskolanniemen teollisuusalueen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Kaavoittajan vastaus:

Rakennus- ja ympäristölautakunnalla ei ole huomautettavaa OA-suunnitelmasta.

Ympäristöpalvelut Helmin lausunto:

Lausunto Eskolanniemen teollisuusalueen asemakaavan laajennuksesta sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

Asian esittely

Haapaveden kaupunki on asettanut Eskolanniemen teollisuusalueen asemakaavan laajennuksen osallistumis- ja arviointisuunnitelman julkisesti nähtäville ja pyytää lausuntoa Haapaveden kaupungin ympäristöterveyslautakunnalta. Lausunnon antaa Ympäristöpalvelut Helmi, jolle Haapaveden kaupungin ympäristö- ja terveyssuojeluviranomaisena toimiva ympäristöterveyslautakunta on siirtänyt toimivallan ympäristösuojelu- ja terveydensuojelulakien mukaisten lausuntojen osalta.

Kaavan laajennustarve perustuu kaupungin teollisuustonttitarpeeseen. Tarkoituksena on laajentaa jo olemassa olevaa Eskolanniemen teollisuusaluetta yleiskaavassa teollisuuskäyttöön osoitetulle alueelle. Kaavan laajuusalue käsittää n. 74 ha yleiskaavan teollisuus- ja varastoaluetta, joka sijoittuu vuonna 2019 asemakaavoitetun Eskolanniemen teollisuusalueen itäpuolelle. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa suunnittelualue on merkitty energiahuollon alueeksi (en) ja lisäksi alue on merkitty seudullisesti merkittäväksi biojalostamon alueeksi (t-1). Laajennusalue kuuluu lisäksi maaseudun kehittämisen kohdealueeseen mk-5, Pyhäjokilaakso. Alueen eteläpuolella sijaitseva Vattukylä on osoitettu kaavakartalla kylänä (at). Pohjoispuolella suunnittelualuetta sivuaa luonnon monikäyttöalue ja etelässä aluetta sivuaa viheryhteystarve.

YMPÄRISTÖ- JA TERVEYDENSUOJELUVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Lausuntomateriaalin mukaan suunnittelun yhteydessä arvioidaan kaavamuutoksen vaikutuksia ensisijaisesti suunnittelualueen välittömään lähiympäristöön. Vaikutusten arvioinnissa hyödynnetään Biojalostamon ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä vuonna 2017 laadittua meluselvitystä.

Suunnittelualueen pohjoispuolella sen välittömässä läheisyydessä on asutusta ja useita asuinrakennuksia. Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat reilusti alle sadan metrin etäisyydellä suunnittelualueen pohjoispuolisesta rajasta. Suunnittelualue on Haapaveden keskustan osayleiskaavassa 2013 merkitty teollisuus- ja varastoalueeksi (T) ja suunnittelualueelle ollaan nyt laatimassa tarkempaa, sallittuja toimintoja määrittelevää teollisuusasemakaavaa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa ei ole esitetty, minkälaisia toimintoja tai kaavamerkintöjä suunnittelualueelle on suunniteltu tai on tulossa, mutta esimerkiksi suunnittelualueen länsipuolella olevalla asemakaavoitetulla tehdasalueella on T-merkinnän lisäksi merkintä T/kem, jolloin alueelle saa sijoittaa merkittävän vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen. Ottaen huomioon, että asutus on huomattavan lähellä suunnittelualueen pohjoisreunaa, suunnittelualuetta olisi syytä rajata pohjoisosasta niin, että etäisyys lähimpään asuttuun kiinteistöön on selkeästi nyt suunniteltua pidempi. Suunnittelualueella on nykyisin metsää ja alueen tulossa avoimeksi melu-, tärinä-, liikenne- ja maisemahaitat tulevat läheiselle asuinalueena uutena, viihtyisyyttä alentavana ja ympäristö- ja terveyshaittoja mahdollisesti lisäävänä tekijänä. Lausunnonantaja esittää lisäksi, että suunnittelualueen sekä pohjois- että länsiosaan harkitaan puustovyöhykkeiden jättämistä pöly-, melu- ja maisemahaittoja ehkäiseviksi suoja-alueiksi asuinaluetta ja peltoaluetta vasten.

Turvetieltä suunnittelualueen läpi johtaa nykyiselle biopolttoaineterminaalialueelle kulkeva, raskaalle liikenteelle tarkoitettu tie. Kaavaprosessissa tulee selvittää suunnittelualueelle suuntautuvan liikenteen pääreitistö. Suunnittelualueen itäpuolella olevat peltoalueet on osayleiskaavassa osoitettu maisemallisesti arvokkaina peltoalueina (MA) ja em. biopolttoaineterminaalille johtava tie kulkee näiden peltoalueiden naapurissa. Lausunnonantaja toteaa, että suunnittelualueelle johtavan liikenteen pääreitteitä ei tulisi suunnitella kulkemaan biopolttoaineterminaalille johtavan tiestön kautta, jotta tien välittömässä läheisyydessä oleville viljelyalueille ei kohdistuisi mahdollista vaarallisten kemikaalien kuljetuksista aiheutuvaa ympäristöhaittaa esimerkiksi kemikaalivuoto-onnettomuudessa. Lisäksi suunnittelualueen lisääntyvästä liikenteestä aiheutuva melu ja muut päästöt läheiselle asuinalueelle tulee minimoida suunnittelemalla liikenteen pääreitistö mahdollisimman kauas häiriintyvistä kohteista. Lausunnonantaja toteaa lisäksi, että kaavoituksessa tulee erityisesti ottaa huomioon teollisuusaluekaavoituksen vaikutukset läheiseen asuinympäristöön, mutta myös maisemaan, virkistykseen, luontoon ja liikenteen toimivuuteen. Terveydensuojelulain 763/1994 § 2 mukaan elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Elinympäristöön vaikuttavaa toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy. Toiminta ei sijaitse

LIITE 4.

pohjavesialueella, eikä sen lähiympäristössä tai vaikutusalueella ole tärkeitä pohjavesialueita tai terveysvalvonnan tiedossa olevia yksityisiä talousvesikaivoja.

Kaavoittajan vastaus:

Ympäristöpalvelut Helmi on huolissaan asemakaavasta aiheutuvista negatiivisista vaikutuksista läheisyydessä sijaitsevalle asuinrakentamiselle ja esittää suunnittelualueen rajaamista pohjoisosista niin, että asemakaava-alue sijoittuisi etäämmälle asutuksesta. Lausunnonantaja esittää puustovyöhykkeiden jättämistä maisemapellon vastaiselle rajalle sekä pohjoiseen asutusta vastaan. Lisäksi lausunnonantaja on huolissaan kaava-alueelle kulkevan liikenteen mahdollisesti aiheuttamasta kemikaalivuoto-onnettomuuden riskistä. Esitetyt asiat otetaan kaavasunnittelussa mahdollisuuksien mukaan huomioon. Lausunnon perusteella OA-suunnitelmassa esitetyt kaavan tavoitteita ja tarkoitusta täydennetään tiedolla, ettei kaavan laajennusalueella olla suunnitteilla kemianteollisuutta sallivia korttelialueita.

Pohjois-Pohjanmaan museon lausunto / rakennettu kulttuuriympäristö:

Haapaveden kaupunki on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museon lausuntoa Eskolanniemen teollisuusalueen asemakaavan laajennuksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Tämä museon lausunto koskee rakennettua kulttuuriympäristöä.

Suunnittelualue sijaitsee asemakaavoitetun Eskolanniemen teollisuusalueen itäpuolella. Kaavan laajennusalue käsittää noin 74 ha yleiskaavan teollisuus- ja varastoaluetta. Suunnittelualueella ei sijaitse rakennetun kulttuuriympäristön kohteita.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomautettavaa Haapaveden Eskolanniemen teollisuusalueen asemakaavan laajennuksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta rakennetun kulttuuriympäristön osalta.

Kaavoittajan vastaus:

Suunnittelualueella ei sijaitse rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta rakennetun kulttuuriympäristön osalta.

Pohjois-Pohjanmaan museon lausunto / arkeologia:

Haapaveden kaupunki on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museolta lausuntoa Eskolanniemen teollisuusalueen asemakaavan laajennuksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Tämä lausunto koskee arkeologista kulttuuriperintöä.

Suunnittelualue käsittää noin 74 ha yleiskaavan teollisuus- ja varastoaluetta, sijoittuen jo asemakaavoitetun Eskolanniemen teollisuusalueen itäpuolelle. Suunnittelualueella ei ole voimassa olevaa asemakaavaa.

Muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama kiinteä muinaisjäänös Ivo (muinaisjäänöstunnus 71010061, kivistinen asuinpaikka) rajautuu pienialaisesti suunnittelualueen koillisnurkaan. Kyseinen muinaisjäänös on huomioitu Haapaveden keskustan osayleiskaavassa (hyväksytty 21.3.2011) sekä myöhemmin Eskolanniemen teollisuusalueen asemakaavassa (hyväksytty 9.9.2019). Suunnittelualueen viimeisin arkeologinen inventointi on toteutettu Haapaveden keskustan osayleiskaavan laatimisen yhteydessä vuonna 2008. Haapaveden kaupungin perusinventointi on peräisin vuodelta 1990. Inventointien lisäksi kohteen Ivo laajuutta on selvitetty koekuopituksen menetelmin vuosina 2002 ja 2010.

LIITE 4.

Suunnittelualue sijaitsee osin samalla korkeuskäyrällä (n. 93-97 m mpy) kuin länsipuolellaan oleva asuinpaikka, joten asuinpaikan jatkuminen nyt tunnettua kauemmas itään on sinänsä mahdollista. Suunnittelualan potentiaalisten arkeologisten jäännösten voidaan kuitenkin arvioida tuhoutuneen myöhemmän maankäytön seurauksena, joten asemakaavan laajennuksen suunnittelualueelle ei ole tarvetta tehdä arkeologisia selvityksiä.

Kaavoittajan vastaus:

Kiinteä muinaisjäännös *Ivo* huomioidaan kaavasunnittelussa. Suunnittelualan potentiaalisten arkeologisten jäännösten arvioidaan tuhoutuneen myöhemmän maankäytön seurauksena, joten suunnittelualueelle ei ole tarvetta tehdä arkeologisia selvityksiä.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kommentit OA-suunnitelmasta:

OAS:ssa todetaan seuraavaa:

Osayleiskaavassa osoitetuilla ranta-alueilla (ra) asemakaavoitetun alueen ulkopuolella rakennuslupa vaatii MRL 72 § mukaisen poikkeamiskäsittelyn. Ranta-alueet on merkitty kaavassa myös tulvauhan alaisiksi alueiksi (ti 250). Tulvauhka tulee huomioida rakentamisessa ja sijoittaa kosteudelle alttiit rakenteet korkeammalle kuin + 89,5 (N60).

Tulvakartoituksen mukaan kyseisellä kohdalla harvinainen tulva 1/100a on 89,76 m. Harvinaisessa tulvassa kosteudelle alttiit rakennusosat tulee sijoittaa 1/100a + 1 metri eli tasolle 90,76 m, ei yleiskaavan mukaiselle tasolle 89,50 m, kuten OAS:ssa on esitetty. Yleiskaavassa käytetty tulvamallinnus ei edes ulotu kaava-alueelle (mallinnus päättyy Turvetiehen). Tulva tulee huomioida myös siten, ettei asemakaava-alueelta saa tulva-aikana huuhtoutua vesistöön haitallista kuormitusta.

Alueen hulevesijärjestelyt tulee toteuttaa niin, ettei alapuolisen vesistön vedenlaatu heikkene. Alue on myös melko iso, joten mikäli asemakaavoitettava alue muutetaan kokonaan päällystetyksi alueeksi, tulisi huomioida myös se, että hulevesiä syntyy huomattavasti enemmän kuin nykyisin. Vettä pitäisi myös viivyttää jollakin ratkaisulla, jottei synny ongelmia hulevesien määrästä. Eli alueen hulevesien käsittelyä pitää ohjata jo asemakaavalla.

Luontoselvitys lienee jo tehty kesän/syksyn aikana. OAS ei tosin kerro, mitä luontoselvitys pitää sisällään, joten sen riittävyyteen ei tässä vaiheessa voi ottaa kantaa.

Maakuntakaavoituksen osalta kaava-asiakirjoissa tulee huomioida, että uusi energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on tullut vireille. <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/>

Kaavoittajan vastaus:

OA-suunnitelmaan lisätään tieto vireillä olevasta energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavasta. Asemakaavan laadinnassa otetaan huomioon tuorein tulvakartoitus, sekä laaditaan hulevesisuunnittelua sekä tulva-alueen maankäyttöä ohjaavat asemakaavamääräykset.

VALMISTELUVAIHEEN VASTINEET

PROJEKTIN NIMI ESKOLANNIEMEN TEOLLISUUSALUEEN ASEMAKAAVAN LAAJENNUS	KAAVAN LAATIJA Juho Peltoniemi	PÄIVÄYS 2022-4-1
---	-----------------------------------	---------------------

Asemakaavan valmisteluaineisto pidettiin yleisesti nähtävillä 27.1.–25.2.2022 mielipiteitä ja lausuntoja varten. Asemakaavan valmisteluaineistosta saatiin nähtävilläolon aikana kahdeksan lausuntoa ja yksi mielipide. Ohessa on koottuna asemakaavan valmisteluaineistosta saatu palaute sekä niihin laaditut vastineet.

Lausunnot

Jokilaaksojen pelastuslaitoksen lausunto:

Haapaveden kaupunki on lähettänyt Jokilaaksojen pelastuslaitokselle lausuntopyynnön Eskolanniemen teollisuusalueen asemakaavan valmisteluvaiheen aineistosta. Pelastusviranomaisen on tutustunut asiakirjoihin ja pyytää huomioimaan seuraavaa:

Pelastuslain (379/2011) 30 §:n mukaan kunnan velvollisuus on huolehtia alueellaan sammutusveden hankinnasta pelastuslaitoksen tarpeisiin. Riittävän tehokkaaksi sammutusvesijärjestelmä katsotaan, kun veden tuotto on yli 2000 l/min. Sammutusvesipisteen tulisi olla 300 metrin säteellä kaava-alueen kiinteistöistä. Kaavoituksen yhteydessä olisi syytä selvittää löytyykö riittävän tehokas vesiasema kaava-alueen sisältä tai sen välittömästä läheisyydestä. Uusien, korjattavien tai poistettavien palopostien ja vesiasemien sijoituksesta ja tarpeellisuudesta päättää pelastusviranomaisen. Tämä tulee huomioida uusien alueiden kaavoituksessa sekä kaavamuutoksissa.

Tiivis rakentaminen edellyttää, että tehokkaan pelastustoiminnan vaatimukset otetaan kaavoituksessa huomioon. Pelastuslain (379/2011) 11 §:n mukaan hälytysajoneuvoille tarkoitetut tiet ja muut kulkuyhteydet on pidettävä ajokelpoisina ja esteettöminä. Lisäksi teiden tulee mahdollistaa pelastustoimen tehtävien hoito. Liikennejärjestelyiden tulee mahdollistaa kaava-alueella olevien kohteiden mahdollisimman hyvä saavutettavuus pelastuslaitoksen raskailla ajoneuvoilla myös tulvauhan alaisilla alueilla.

Tulvauhan alaiselle alueelle ei saa sijoittaa maanalaisia kemikaalisäiliöitä.

Pelastusviranomaisen suosittelee sitovan rakennusalueen rajan merkitsemistä vähintään 4 metrin etäisyydelle tontin naapurin puoleisesta rajasta siten, että naapurirakennusten väliseksi etäisyydeksi tulisi Ympäristöministeriön asetuksen 29 §:n mukainen 8 metriä. Mikäli rakennusten välinen sallittu etäisyys on pienempi kuin 8 metriä, tulisi kaavamääräyksiin lisätä maininta asetuksen vaatimuksesta palon leviämisen rajoittamiseen.

Pelastusviranomaisen pyytää lisäksi huomioimaan sen, että teollisuuslaitosten tulipaloissa sammutusvedet saattavat muodostaa merkittävän riskin alueen ympäristölle. Sammutusvesien johtamiseen ja kokoamiseen tulisi siksi varautua ennakolta.

Kaavoittajan vastaus:

Lähin sammutusvesiposti sijaitsee kulkuväyliä pitkin noin 300 metrin etäisyydellä kaavan laajennusalueen rajasta.

Alueella kerran sadassa vuodessa toistuva tulva ulottuu alueella korkeudelle 89,76 m. Alimmillaan alueen olevat kulkuväylät sijaitsevat korkeudella 90,2 m, jolloin ne eivät ole vaarassa jäädä tulvan peittämiksi edes kerran sadassa vuodessa toistuvan tulvan aikana. Kaavaa täydennetään seuraavilla määräyksillä:

- Tulvauhan-alaisilla alueilla ei saa sijoittaa maanalaisia kemikaalisäiliöitä eikä varastoida materiaaleja, jotka voivat vesistöön huuhtoutuessaan aiheuttaa vesistölle haitallista kuormitusta.
- Rakennukset tulee pääsääntöisesti sijoittaa vähintään neljän metrin etäisyydelle naapuritontin rajasta. Lähemmäksi rajaa on mahdollista rakentaa naapurin siihen suostuttua, jolloin palon leviämisen rajoittamisesta on huolehdittava rakenteellisin tai muilla keinoin.

Rakennus- ja ympäristölautakunnan lausunto:

Rakennus- ja ympäristölautakunnalla ei ole huomautettavaa Eskolanniemen teollisuusalueen asemakaavan valmisteluvaiheen aineistosta.

Kaavoittajan vastaus:

Rakennus- ja ympäristölautakunnalla ei ole huomautettavaa valmisteluvaiheen aineistosta. Lausunto ei aiheuta muutoksia asemakaavan laajennukseen.

Perusturvalautakunnan lausunto:

Perusturvalautakunnalla ei ole huomautettavaa Eskolanniemen teollisuusalueen asemakaavan laajennuksesta.

Kaavoittajan vastaus:

Perusturvalautakunnalla ei ole huomautettavaa valmisteluvaiheen aineistosta. Lausunto ei aiheuta muutoksia asemakaavan laajennukseen.

Ympäristöpalvelut Helmin lausunto:

Haapaveden kaupunki on asettanut Eskolanniementien teollisuusalueen asemakaavan laajennuksen valmisteluvaiheen luonnoksen julkisesti nähtäville (27.1.-25.2.2022) ja pyytää luonnoksesta lausuntoa ympäristöterveyslautakunnalta. Lausunnon antaa Ympäristöpalvelut Helmi, jolle Haapaveden kaupungin ympäristöterveyslautakunta on siirtänyt toimivallan ympäristönsuojelu- ja terveydensuojelulakien mukaisten lausuntojen osalta.

Suunnitelma-aluetta on pienennetty jättämällä alueen eteläosassa ollut kaivettu, jyrkkäreunainen vesilampi pois. Suunnitelma-alueelle on osoitettu yksi teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue (T). Suunnitelma-alueen pohjoisreunaan, joka on lähimpänä nykyisiä asuinpaikkoja, on osoitettu noin 40 metrin levyinen suojaviheralue (EV). Lisäksi suunnitelma-alueen itäpuoliselle reunalle on osoitettu 20 metrin levyinen suojapuuvyöhyke. Suojapuuvyöhykkeet pehmentävät kaavan toteuttamisen vaikutusta lähimaisemassa. Luonnoksen kaavamääräyksissä edellytetään vettä läpäisemättömiltä pinnoilta syntyvien hulevesien viivytämistä ja käsittelyä ennen niiden johtamista vastaanottavaan vesistöön. Hulevesistä tulee kaavamääräyksen mukaan poistaa kiintoainesta, ravinteita ja haitta-aineita. Hetkellinen hulevesivirtaama ei myöskään saa kasvaa nykyisestäään. Hulevesien käsittely niin, että ne eivät heikennä vastaanottavan vesistön kuntoa, koskee myös rakentamisen aikaista toimintaa. Kaavaluonnoksen mukaan kaavamuutos tukeutuu olemassa oleviin päällekkäisyyksiin ja liittyviin ja olevaan tieverkko säilyy eikä uusia tieliittymiä ole suunniteltu. Liikennöinti suunnitelma-alueella tapahtuu Turvetien itäisemmän tieliittymän kautta ja raskaan liikenteen arvioidaan lisääntyvän nykyiseen verrattuna. Luonnoksessa todetaan, että meluvaikutusten arvioinnissa hyödynnetään Biojalostamon ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä vuonna 2017 laadittua meluselvitystä. YVA-selotuksen mukaan lieviä päivämeluohjearvojen ylityksiä arvioitiin tapahtuvan lähimpänä terminaalia-alueella olevilla Eskolanniementien asuintonteilla ja lieviä yömeluohjearvojen ylityksiä Pyhäjoen varrella sijaitsevilla lähimmillä lomakiinteistöillä. Kaavaluonnoksessa todetaan, että teollisuuden korttelialueille ja niitä ympäröiville EV-suojaviheralueille on tarpeen vaatiessa mahdollista rakentaa uusia meluvalleja. Tulevien toimintojen laitteistojen valinnalla ja sijoittelulla pystytään myös vaikuttamaan siten, että melutason ohjearvojen ylitykset pystytään välttämään.

Lausunto Ympäristöpalvelut Helmi on antanut 4.11.2021 (nro 21/2021) lausuntonsa puheena olevan asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS). Asemakaavan laajennuksen luonnoksessa lausunto on pääpiirteissään huomioitu mm. osoittamalla suunnitelma-alueen koko pohjois- ja itäpuolisille alueille ja reunoille suojaviher- ja suojapuuvyöhykealueet.

Lausunnonantaja pitää hyvänä luonnoksessa esitettyä kaavamääräystä, että vettä läpäisemättömiltä pinnoilta syntyvistä hulevesistä on viivytämisellä ja käsittelyllä poistettava kiintoainesta, ravinteita ja haitta-aineita ennen hulevesien johtamista niiden vastaanottavaan vesistöön. Hulevesien

käsittelyn ulottaminen myös rakentamisen aikaisiin hulevesiin on niin ikään omiaan vähentämään vastaanottavan vesistön kiintoaine- ja ravinnekuormitusta.

Kaavaluonnoksessa todetaan, että kun ei tiedetä, minkälaista teollista toimintaa suunnitelma-alueelle on mahdollisesti tulossa, niin kaavan laadinnan yhteydessä ei pystytä arvioimaan tulevasta toiminnasta aiheutuvaa melua. Kaavaluonnoksen kaavamääräyksissä todetaan, että: ”Toteutuksessa ja alueella tapahtuvassa toiminnassa tulee huomioida melutason ohjearvot valtioneuvoston päätöksen mukaisesti siten, ettei melutaso viereisillä asumiseen ja loma-asutukseen varatuilla alueilla ylitä keskiäänitasojen päiväohjearvoa 55 dBA eikä yöohjearvoa 50 dBA. Kaavassa osoitetuille EV-alueille saa toteuttaa meluesteitä.”. Kaavaratkaisu jättää meluntorjunnan toteutustavan avoimeksi, koska kaavaluonnoksen mukaan tulevan toiminnan laadusta riippuen toteutuksessa käytettäviä keinoja meluhaitan pienentämiseksi on useita (mm. rakennusten sijoittelu, laitevalinnat, toiminnan sijoittaminen sisätiloihin) ja meluntorjuntaan käytettävät keinot tarkentuvat toteutussuunnittelun yhteydessä. Lausunnonantaja pitää tärkeänä, että kaavamääräyksiin huolehditaan siitä, että melutaso viereisillä asuinkäytössä ja loma-asutuskäytössä olevilla alueilla ei ylitä keskiäänitasojen päiväohje- eikä yöohjearvoja. Kun ei tiedetä vielä minkälaista teollista toimintaa suunnitelma-alueella tehdään, tulee arvioida toimintaa myös asumisen sisämelun suhteen. Sisämelu tulee arvioida sosiaali- ja terveysministeriön asumisterveysasetuksen 545/2015 pykliden 11-15 sekä Valviran asumisterveysasetuksen soveltamisohjeen osa II mukaisesti. Asuinhuoneiden ja oleskelutilojen päiväajan keskiäänitason LAeq klo 7-22 toimenpideraja on 35 dBA ja yöajan vastaavasti LAeq 30 dB. Alueen toteutussuunnittelussa tulee huolehtia riittävien meluntorjuntatekniikoiden käyttämisestä meluohjearvoissa pysymiseksi. Lausunnonantaja esittää melulle altistuvien asuinkiinteistöjen läheisyydestä johtuen, että myönnettäessä rakennuslupaa suunnitelma-alueen pohjoisosaan erityisesti lähemmäs asuinalueita tuleville toiminnoille rakennuslupahakemuksesta pyydetään terveydensuojelu- ja ympäristöviranomaisen lausunto.

Kaavoittajan vastaus:

Saadun palautteen perusteella luonnoksessa teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi (T) osoitettu alue muutetaan kaavaehdotukseen merkinnälle Teollisuusalue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia (TY). Koska korttelialueen merkintä muutetaan ympäristöhäiriötä aiheuttamattoman teollisuuden käyttöön, alueelle ei ole tarpeen rakentaa melusuojausta. Kaavaluonnoksessa esitetty suojaviheralue muutetaan teollisuustonttiin kuuluvaksi alueeksi, jonka puusto osoitetaan säilytettäväksi sp-merkinnällä.

Pohjois-Pohjanmaan museon lausunto / rakennettu kulttuuriympäristö:

Haapaveden kaupunki on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museon lausuntoa Eskolanniemen teollisuusalueen asemakaavan laajennusehdotuksesta. Tämä museon lausunto koskee rakennettua kulttuuriympäristöä.

Suunnittelualue sijaitsee asemakaavoitetun Eskolanniemen teollisuusalueen itäpuolella. Kaavan laajennusalue käsittää noin 74 ha yleiskaavan teollisuus- ja varastoaluetta. Suunnittelualueella ei sijaitse rakennetun kulttuuriympäristön kohteita.

Suunnittelualue rajautuu maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen Pyhäjokilaakson, Mustikkamäen ja Sulkakylän kulttuurimaisema, johon kuuluvat Pyhäjokea, Piipsanojaa ja Mustikkaojaa ympäröivät viljelysalueet. Teollisuusalue on rajattu maisema-alueen ulkopuolelle. Eskolanniemellä maisemaa hallitsevat lauhdevoimalaitoksen kookkaat rakennukset. Voimalan korkea piippu ja kattilarakennus erottuvat maamerkkikohteena Haa-pajarveä ympäröivässä maisemassa.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomautettavaa Haapaveden Eskolanniemen teollisuusalueen asemakaavan laajennuksen luonnoksesta rakennetun kulttuuriympäristön osalta.

Kaavoittajan vastaus:

Suunnittelualueella ei sijaitse rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomautettavaa asemakaavan laajennuksen luonnoksesta rakennetun kulttuuriympäristön osalta. Lausunto ei aiheuta muutoksia asemakaavaluonnokseen.

Pohjois-Pohjanmaan museon lausunto / arkeologia:

Haapaveden kaupunki on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museolta lausuntoa koskien Eskolanniemen teollisuusalueen asemakaavan laajennusluonnosta. Tämä Pohjois-Pohjanmaan museon lausunto koskee arkeologista kulttuuriperintöä.

Suunnittelualue (noin 6 ha) sijaitsee Haapaveden Eskolanniemessä Haapajärven kaakkoisrannalla, järveen laskevan Pyhäjoen pohjoispuolella. Asemakaavan laajennus koskee Eskolanniemen teollisuusalueen vieressä olevan kahden asemakaavattoman alueen tiloja. Kaavan laajennustarve perustuu kaupungin teollisuustonttitarpeeseen biojalostamon yhteydessä. Pohjois-Pohjanmaan museo lausui hankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 29.10.2021.

Suunnittelualueelta tunnetaan yksi muinaismuistolaila (295/1963) rauhoitettu muinaisjäänös Ivo (muinaisjäänöstunnus 71010061), joka sijaitsee pienialaisesti suunnittelualueen luoteisnurkassa. Kohde on merkitty kaavakartalle sm-osa-aluemerkinnällä muinaisjäänösrekisterin rajauksen mukaisesti. Merkintään liittyvään kaavamääräykseen on korjattava, että kohdetta koskevista suunnitelmista on pyydettyvä museoviranomaisen lausunto. Tämä johtuu vuoden 2020 alusta voimaan astuneesta uudesta museolaista, jonka mukaan alueelliset vastuumuseot vastaavat toimialueensa rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman sekä arkeologisen kulttuuriperinnön asiantuntijatehtävistä. Asemakaavamääräyksessä on asianmukaisesti huomioitu, että muinaisjäänösalueella vasten tulee rakentaa aita siten, että se estää muinaisjäänösalueella liikkumisen työkoneilla teollisuusalueen rakentamisen ja käytön aikana.

Kaavaselostuksen luvussa 3.1.6 Muinaismuistot esitellään suunnittelualueella ja sen läheisyydessä sijaitsevia kiinteitä muinaisjäänöksiä. Kohde-esittelyjen yhteydessä tulee mainita muinaisjäänösten kohdenimet ja muinaisjäänöstunnukset (Ivo, 71010061; Niemi, 71010018; ja Lepistö, 71010060). Ivon kohdenimi ja tunnus tulee lisätä myös lukuun 5.5.5 Vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön, jossa todetaan kaava-alueella sijaitsevan muinaismuistoalueen merkityn kaavaan muinaismuistolain mukaisella suojelumerkinnällä.

Kaavoittajan vastaus:

Kaavaselostusta täydennetään mainitsemalla muinaisjäänösten kohdenimet ja muinaisjäänöstunnukset ja muinaismuistoa kaavamääräystä muutetaan nykyisen museolain mukaiseksi.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto:

Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Luonto ja alueidenkäyttö -yksikkö

Alueidenkäyttöryhmä

Kaavaselostuksen mukaan asemakaavalaajennuksen tavoitteena on laajentaa Eskolanniemen teollisuusaluetta itään sovittaen teollisuusalueen laajennus olemassa olevaan kulttuurimaisemaan ja

LIITE 5.

huolehtia kaavamääräyksillä, ettei teollisuusalueesta aiheudu ympäristön pilaantumista tai merkittävää ympäristöhäiriötä lähialueen asukkaille.

Maakuntakaavoituksen osalta Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaava on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 17.1.2022. Vireillä oleva Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on aikataulutettu tulemaan luonnoksena nähtäville kesäkuussa 2022. Vaihemaakuntakaavan tilanne tulee tarvittaessa päivittää kaava-asiakirjoihin.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) koskevat kaavatasoja. Kappaletta 4.4.1 olisi hyvä täsmentää siltä osin, mitkä VAT:et koskevat erityisesti tätä hanketta ja huomioida ne myös vaikutusten arvioinnissa.

Suojaviheralueen (EV) osoittaminen teollisuusalueen ja Eskolanniemen asutuksen väliin on erittäin kannatettavaa ja perusteltua. Keskustan osayleiskaava 2030:ssä EV-aluetta ei kuitenkaan ole osoitettu tälle alueelle, joten kaavaselostukseen tulee lisätä tieto yleiskaavasta poikkeamisesta tältä osin.

Muinaisjäännösten lähtötietoja ja muinaisjäännöksiä koskevaa asemakaavamääräystä tulee täydentää Pohjois-Pohjanmaan museon lausunnon (24.2.2022) mukaisesti.

Tulvien osalta kaavaluonnoksessa on huomioitu Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen 5.11.2021 osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta antamat sähköpostikommentit. Lisäksi ELY-keskus toteaa, että lähtökohtaisesti tulvauhanalaisella alueella tulisi välttää kiinteää rakentamista.

Kaava-alueen pohjoisosalla on sekä luontoarvoja että merkitystä asumiseen kohdistuvien meluhaittojen torjunnassa. Molemmat tarpeet tulee yhteensovittaa suunnittelussa ja huomioida asemakaavaratkaisussa, ettei meluntorjuntatoimenpiteillä heikennetä luo-2 -alueen luontoarvoja.

Luonnonsuojeluryhmä

Luontoselvitys perustuu oikea-aikaisiin maastoselvitykseen (luontotyyppit ja kasvillisuus sekä erillinen viitasammakkoselvitys) sekä olemassa oleviin aineistoihin. Lähdeviitteistä puuttuu viittaus Suomen Lajitietokeskuksen Laji.fi-järjestelmän hakuun. Laji.fi-palvelussa on ohjeet viittauksen tekemiseen, joiden perusteella hakutulos voidaan jälkikäteen todentaa. Viittausohjeita tulisi noudattaa palvelua käytettäessä. Selvityksen kuvauksen perusteella hankealueella on metsittynyttä luonnonlaidunta, jossa on tunnistettavissa perinnebiotooppiarvoja, esim. perinnebiotoopeille ominaista kasvillisuutta ja puustoa. Osa vanhasta laidunalueesta on osoitettu luo 2 -merkinnällä kaavaluonnoksessa. Selvityksessä ei ole käsitelty muiden luontodirektiivin IV a-liitteen eläinlajien kuin viitasammakon potentiaalisia elinympäristöjä hankealueella. Selvitystä pitää täydentää ainakin lepakoitten ja liito-oravan osalta. Ensisijaisesti on tarkasteltava olemassa olevien aineistojen perusteella, onko hankealueella ko. lajien elinympäristöjä ja potentiaalisia lsl 49 §:n mukaisia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

Kaavaluonnoskartta: Luo-2-merkintä sijoittuu osittain suojaviheralueelle (EV), osittain teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueelle (T). ELY-keskus esittää, että EV-aluetta laajennetaan siten, että se kattaa luo-2-merkinnän alueen, tai T-alueen kaavamääräyksessä otetaan huomioon luo-2-alueen säilyttäminen (vrt. sp-merkintä).

Kaavaselostus: Vaikutusarvioinnissa tulisi ottaa huomioon kasvullisen ympäristön pysyvä poistuminen ja muuttuminen rakennetuksi ympäristöksi sekä luo-2-alueen arvojen turvaaminen.

LIITE 5.

Vaikutusarvioinnista tulee esittää, miten on varmistuttu siitä, että luontodirektiivin IV a -liitteen eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei hävitetä tai heikennetä.

Ympäristönsuojeluyksikkö

Kaavalla teollisuus- ja varastoalueen korttelialuetta laajennetaan jo asemakaavoitetun Eskolanniemen teollisuusalueen itäpuolelle. Suunnittelun pohjoispuolella Eskolanniementien varrella on pientaloista ja maatilojen pihapiireistä muodostuvaa vakinaista asutusta. Lähin asuttu pihapiiri sijaitsee 100 m etäisyydellä suunnittelun pohjoispuolelta. Kaavaan sisältyvän määräyksen mukaan kaava-alueen pohjoispuolelle osoitetuille EV-alueille saa toteuttaa meluesteitä.

Ympäristönsuojeluyksikkö toteaa lausuntonaan, että kaavoituksessa tulee ottaa huomioon laitosten toiminnoista aiheutuvat haitat ja niille pitää varata riittävä alue, jolle esim. melu voi levitä ilman asumiselle tai virkistymiselle aiheutuvia haittoja. Asuntojen tms. herkkien kohteiden läheisyyteen ohjattavan teollisuuden tulisi aiheuttaa mahdollisimman vähän ympäristöhaittoja. Kaavoituksen yhteydessä on syytä tarkastella tulisiko kaava-alueen pohjoisosassa käyttää merkinnän T (teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue) sijaan merkintää TY (teollisuusrakennusten korttelialue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia). Lähtökohtaisesti kaavoituksen vaikutuksesta mm. melutaso ei saisi kasvaa asunto- tms. melulle herkällä alueella. Lisäksi on tarpeen arvioida, onko kaavassa osoitettu EV-alue riittävän laaja, jotta mahdolliset meluntorjuntarakenteet ovat käytännössä toteutettavissa. Kaavassa on tarpeen antaa määräyksiä myös toimintojen ja rakennusmassojen sijoittelusta ja melulle herkkien kohteiden muusta suojaamisesta.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksella ei ole muuta huomauttamista asemakaavaluonnoksesta.

Jatkotoimenpiteet

Kaavahankkeen luontoselvitystä tulee täydentää ainakin lepakon ja liito-oravan osalta. Asemakaavaratkaisussa tulee huomioida, ettei meluntorjuntatoimenpiteillä heikennetä luo-2 -alueen luontoarvoja ja ettei lähiasutuksen melutaso kasva. Kaava-aineistoa tulee täydentää edellä kuvatusti.

Kaavoittajan vastaus:

Maakuntakaavatilanne päivitetään kaava-asiakirjoihin ja tätä hanketta koskevat valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet tunnistetaan ja ne huomioidaan myös vaikutustenarvioinnissa. Muinaismuistoja koskevat merkinnät selostuksessa ja kaavamääräyksissä muutetaan Pohjois-Pohjanmaan museon lausunnon mukaisiksi. Asemakaavaluonnoksessa teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi (T) osoitettu alue muutetaan kaavaehdotukseen merkinnälle Teollisuusalue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia (TY). Koska korttelialueen merkintä muutetaan ympäristöhäiriötä aiheuttamattoman teollisuuden käyttöön, alueelle ei ole tarpeen rakentaa melusuojausta. Asemakaavaluonnoksessa esitetty suojaviheralue muutetaan teollisuustonttiin kuuluvaksi alueeksi, joka osoitetaan sp-merkinnällä alueeksi, jonka puusto on säilytettävä tai alueelle on istutettava puustoa. Suojapuustomerkintä ulotetaan koskemaan myös koko luo-2 aluetta. Vaikutusarvioinnissa huomioidaan kasvullisen ympäristön pysyvä poistuminen rakentamisen seurauksena ja luo-2 aluetta koskeva määräys tiukennetaan muotoon "Alue tulee säilyttää nykyisen kaltaisessa tilassa."

Luontoselvitystä on päivitetty luontodirektiivin liitteen IVa lajien liito-oravan ja lepakoiden osalta. Liito-orava huomioitiin maastokäynneillä eikä lajista tehty havaintoja. Lepakoiden esiintymistä alueella ei ole selvitetty. Kaava-alueella ei ole piilopaikoiksi (lisääntymis- ja levähdyspaikka) sopivia

LIITE 5.

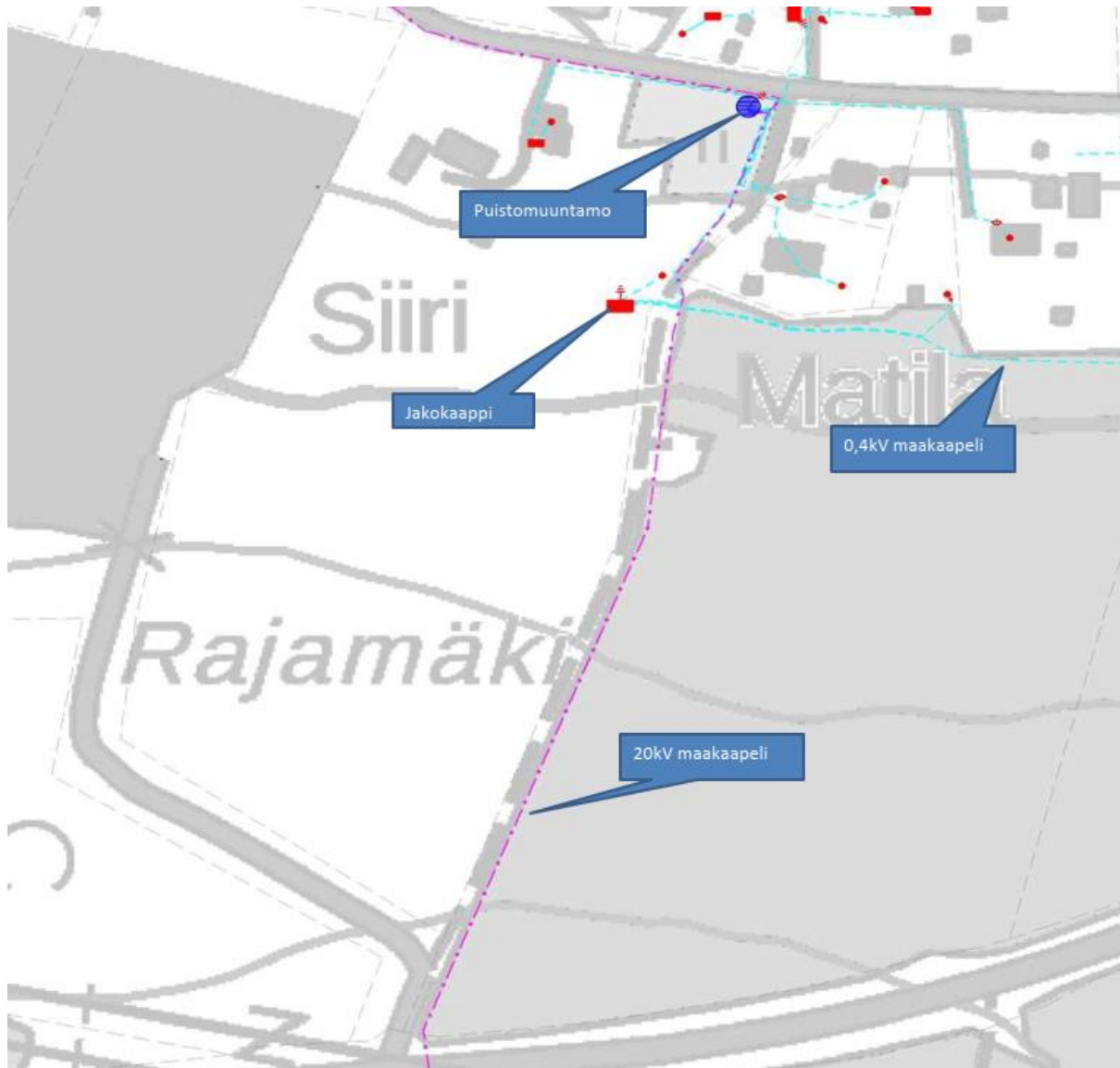
rakennuksia. Luo-2 alueella voi mahdollisesti olla kolopuita, joissa voi olla piilopaikkoja, mutta tästä ei ole täyttä varmuutta. Luo-2 alueen puusto säilyy kuitenkin nykyisellään.

Elenia Verkko Oyj:n lausunto:

Elenia Verkko Oyj pyytää varaamaan suunnitellulle kaava-alueelle ET-alueen puistomuuntamon sijoittamista varten liitekartan osoittamaan paikkaan tai sen välittömään läheisyyteen. Varattavan alueen tulisi olla kooltaan noin 14 x 14 m. Vähimmäisetäisyydet ET-alueelle sijoitettavasta puistomuuntamosta lähimpiin rakennuksiin tulee olla vähintään 8 m. Varattava alue voi olla myös ohjeellinen et-alue.

Kaavoitettavalla alueella sijaitsee Elenian verkkoa oheisen suuntaa-antavan liitekartan mukaisesti. Työskenneltäessä ja rakennettaessa nykyisten sähköverkon rakenteiden läheisyyteen tulee huomioida sähköturvallisuuden edellyttämät etäisyysvaatimukset.

Elenian nykyisille rakenteille ei ole tarkoituksenmukaista varata kaavaan johtoalueita, mutta pyydämme huomioimaan, että mahdollisista ylimääräisistä johtomuutoksista aiheutuvat lisäkustannukset laskutetaan työn tilaajalta. Elenialla ei ole muuta huomauttamista asemakaavaan tai esitettyihin maankäyttöratkaisuihin.

Kaavoittajan vastaus:

Esitetty puistomuuntamon paikka sijaitsee kaavan laajennusalueen ulkopuolella noin 140 metriä pohjoiseen kaava-alueen rajasta. Kaavan laajennusaluetta ei ole tarkoituksenmukaista laajentaa koskemaan esitettyä aluetta. Turvetien pohjoispuolella 20 kV maakaapeli on pienellä matkalla kaavan laajennuksessa esitetyllä uudella teollisuustontilla. Kaapeli suoja-alueineen esitetään kaavaehdotuksena niiltä osin kuin se sijoittuu tulevalle tontille.

Mielipide 1:

Esitän, että alueen eteläpuolella sähkölinjan alla oleva omistamani lampialue (Tievaltio 71-402-29-106) sisällytetään kaavaan. Aluetta tulisi käyttää teollisuusalueen hulevesivarastona, jonne pintavesien mukana kulkeutuva kiintoaine saostuu. Aika-ajoin kiintoaines tulisi läjittää ranta-alueelle. Mahdollisten ongelmatilanteiden sattuessa umpinainen lampi toimii myös turva-altaana haitallisille aineille (tulipalojen sammutusvedet, vuodot yms.) Näin voidaan estää ja hallita haitallisten aineiden pääsy järvi- ja jokialueelle ja lampi on toki helpompi puhdistaa kuin koko

LIITE 5.

alapuolinen vesialue. Kaikenlaista saattaa sattua kerran sadassa vuodessa mahdollisesti sattuvan tulvan lisäksi.

Kaavoittajan vastaus:

Aluetta ei voi ylitse kulkevien voimalinjojen vuoksi käyttää teollisuustoimintaan, joten se päätettiin rajata OAS vaiheen jälkeen kaavan laajennusalueen ulkopuolelle. Asemakaavan ulkopuolelle jääminen ei estä sopimasta tulevan teollisuusalueen toimijan kanssa vesialtaan käyttämisestä hulevesialtaana.